

Han var en riktig mångsysslare

KULTUR. Johannes Sundström från Sund var en riktig mångsysslare. Han hann pröva på åtminstone 14 yrken men var mest framgångsrik som entreprenör och husbyggare. Folke Wickström och Jerker Örjans presenterar honom serien om Mariehamn inför 150-årsjubileet.

SIDORNA 14-15

Markägare protesterar mot vägförslag i Jurmo

Berörda har inte blivit kontaktade av landskapet

NYHETER. Markägare som direkt påverkas av vägdragningen i landskapets förslag för en fast väg mellan Åva och Jurmo i Brändö kritiserar kvaliteten på den miljökonsekvensbedömning som gjorts.

Flera av de berörda markägarna har aldrig blivit kontaktade av landskapet och det alternativ som enligt markägarna skulle vara det billigaste blev aldrig undersökt. Nu lägger man fram det som ett eget förslag.

–Det är 30 procent billigare än förslagen i MKB:n, säger **Joakim Carlsson**, som företräder en av markägarna.

Om den kalkylen håller innebär det att vägbygget kan bli 800.000 euro billigare. SIDAN 4

Rattfylla fast –körde igen

NYHETER. Ålands tingsrätt dömde fyra män till grovt rattfylleri i måndags. Samtliga har därmed haft en alkoholhalt på över 1,2 promille i blodet.

Värst var kanske den man som åkte fast en förmiddag i mars, men som ändå satte sig i bilen och körde på nytt bara timmen senare.

21-åringen var straffad sedan tidigare och fick därför en dom om ovillkorligt fängelse i 70 dagar.

Mannen saknar körkort.

SIDAN 3

Katastrofgolf på Hungerdagen

NYHETER/SPORT. I samband med Operation Hungerdagen ordnar Röda korset och Ålands golfklubb en insamlingstävling på Slottsbanan i Kastelholm på lördag. Startavgiften går oavkortat till katastroffonden.

Hungerdagen är Röda korsets största insamling och det engagerar frivilliga i alla åländska kommuner. Temat i år är ”Hjälp behövs långt borta. Och nära”.

SIDORNA 15, 18

Jomala skrev på Medisavtal

NYHETER. Jomalaborerna kan efter årskiftet för första gången på tre år delta i Medis kurser enligt samma förutsättningar som nästan alla andra ålänningar. Kommunfullmäktige i Jomala beslöt i tisdags att underteckna avtalet om vuxenutbildning vid Medborgarinstitutet för 2010.

SIDAN 5

En kulturprofil är borta

FAMILJEN. Pensionerade utbildningschefen och författaren **Sten-Erik Abrahamsson** i Mariehamn har avlidit.

SIDAN 6

För hög lön för Harry J

NYHETER. Harry Jansson (C) hade ett påslag på fem procent på sin lön som gruppchef för Ålands framtid. När han bytte till Centern i maj hängde dock lönen med – hela vägen in i september.

SIDAN 3

Liewendahl avvaktar

KULTUR. Oklarheterna i upphovsrättsfrågorna kring de planerade konserterna ”Katrina minns Jack” har gjort att **Robert Liewendahl**, som haft uppdraget att göra berättartexten, legat lågt med sitt skrivande. Till Nyan säger Liewendahl att han vill ha klara papper.

SIDAN 11

Lekfullt. Alexander Reichstein bygger fantasidjur och hoppas få många medbyggare.

Foto: ERKKI SANTAMALA

Lockar till lek med skulpturer

KULTUR. Konstnären **Alexander Reichstein** månar om Homo Ludens, den lekande människan. Han anser att vi alla bär på en lust att leka, livet igenom, men att vuxna lätt blir försiktiga och reserverade.

Reichstein, som är född i Moskva men nu sedan länge verksam i Helsingfors, har i kväll

vernissage på utställningen Bestiarium Constructum i Ålands konstmuseum.

Det är en installation där Reichstein bjuder på element som påminner om delar av mytologiska fantasidjur. Hans förhoppning är att så många utställningsbesökare som möjligt skall ta tillfället i akt och bygga nya skulpturer av elementen.

Mest hoppas Reichstein på barnen.

–Barn vågar mera och genom barnen är det också möjligt att nå de vuxna.

Nyan har träffat konstnären och tagit sig en titt på hans installation.

SIDAN 10

2 mat

Vad är säsongvaran framom andra just nu? Potatis! Tråkig? Inte alls! Hur skulle livet te sig utan potatis.

11 kultur

Börje Lindholm och **Inger Siiriäinen** presenterar en spännande utställning i Lumparland.

28 folk

”Min gård har funnits i släkten sedan 1826.”

DAGENS ÅLÄNNING
BIRGER MATTSSON

åland 24 ikväll

I hemmaplan besöker **Adam Öhman** politikern **Danne Sundman**. Ett ypperligt tillfälle för dig som vill se Sundman brottas i baddräkt.

TILLFÄLLET

– ett företag i Nordiska Tjänster AB

VI HAR ÖPPET-NÄR DU ÄR LEDIG!

Vardagar 10-19. **Lördag Söndag 11-16**

tel. 17 570 fax 17 581 Lövuuddsvägen, Möckelö (vid flygfältsrondellen)

Harriet Tuominen
Epost: harriet.tuominen@nyan.ax
Telefon: 528 464

mat

”Att styra och utveckla denna verksamhet blir till viss del som att försöka forma en säck potatis – något svårformlig.
RIKSDAGSLEDAMOT PÉHRSON (FP)
OM POLISORGANISATIONEN I SVERIGE

Från jordpäron till potatis

Det var ungefär den här tiden på året man förr hade potatisupptagningslov i skolorna. Potatis var basfödan och för att bärga den behövdes många flinka händer. Nu finns det maskiner, men potatisen har kvar sin starka ställning.

Många av oss äter potatis snart sagt varje dag. Även om pasta och ris har kommit starkt så lär de inte slå potatisen, som passar till det mesta.

Men den är så tråkig, invänder en del. Grå och ful. Den man får på många matserveringar är dessutom konstigt seg.

Det händer, men då är den misshandlad. Potatisen har varit för billig för att bli hanterad med respekt. Rätt hanterad är den god. Och då handlar det om hela vägen från åkern till tallriken. Den skall inte ha hack och sår, den skall inte ligga ljus och bli grön, den skall inte ligga varmt och bli svampig, den skall kokas med salt (lyssna på **Tina Nordström!**) och den skall ätas nykockt.

Att koka potatis anses höra till de enklaste sysslorna i köket men för den skull får man inte fuska. Så här skall det gå till:

- 1 kg potatis
- 1-2 tsk salt/ liter vatten

Skala eller borsta jämnstora potatisar. Stora potatisar kan delas på hälften för att få samma koktid som mindre. Koka upp vattnet med saltet och lägg i potatisarna. Låt koka upp och sjud sedan på medelvärme i ca 20 minuter. Koktiden beror bl a på sort och storlek. Prova med en sticka så att potatisen är genomkokt och känns mjuk.

Häll av vattnet och låt potatisen ånga av på den varma plattan någon minut, så blir den torr och aptitlig. Servera genast.

Pressa och stek

Ett enkelt sätt att göra potatisen litet festligare än att

servera den hel är att pressa den. Pressad potatis ser man i många svenska recept och det påstås att barn, som inte är förtjusta i potatis, gärna äter den pressade varianten. Det som behövs är en potatispress och litet kraft i armarna. Och kom ihåg att potatisen skall pressas het.

Och när det blir potatis över så steker man upp den nästa dag.

Tärna potatisen, skiva en purjolök tunt och låt allt bli varmt och lätt brynt i stekpannan i litet olja eller smör. Strö på salt och svartpeppar. Den som vill hackar i en vitlöksklyfta.

Vad mer gör man av överbliven potatis? Pyttipanna eller potatissallad. Eller strimla den och bryn den i olja så den får fin färg, salta och du har din egen ”pommes frites”.

Idén är helt enkelt att inte kasta bort mat bara för att den är billig.

Och även om den är billig så kan man lägga ner litet tid på tillredning. En riktig klassiker, som har fallit ur modet de senaste decennierna är

Hasselbackspotatis

- 8 jämnstora potatisar (ca 600g)
- 2 msk smör
- 0,5 tsk salt
- 0,5 dl ströbröd

Sätt ugnen på 225 grader. Skala potatisen.

Skär den i tunna skivor men inte helt igenom. Om man lägger potatisen tex i en träsked så kan man skära utan att riskera skära igenom helt. Lägg

Basen. Man nästan ser att det här måste vara jordpäron, nyss plockade ur jorden. Men när de väl kommer in i köket förvandlas de till potatis av olika slag: hasselbackspotatis, potatisgratäng, potatissallad, potatisgröt med mera. En råvara värd all respekt med andra ord.
Arkivfoto: STEFAN ÖHBERG

potatisarna med den skårade sidan uppåt i en ugnssäker form. Pensla eller klicka ut smör på varje potatis. Ställ in mitt i ugnen i 25 minuter.

Ta ut formen och pensla eller klicka på ytterligare smör. Strö på salt och ströbröd. Ställ in formen i ugnen igen och baka ytterligare 20 minuter eller tills den är mjuk.

Beroende på vad man serverar den till kan man också strö på riven ost. Om man inte snålar för mycket med smör och kryddning så blir potatisen så god att den inte kräver tillbehör. Hälsosamt? Med tanke på att den tar en viss tid att tillreda så är det ingen risk att man äter has-

selbackspotatis varje dag.

En klassiker till lammsteken är potatisgratängen, med inte alltför litet grädde. Men gratäng kan göras på olika sätt. Här får potatisen sällskap av andra rotsaker.

Rotsaksgratäng

- 6 medelstora potatisar
- 2-3 stora morötter
- en halv rotselleri
- 1 gul lök
- 100 g ost
- 20 g flytande margarin
- salt, vitpeppar

Hacka löken. Skala potatis och skär i tunna skivor. Skala morötter och skär i tunna skivor. Skiva rotselleri och skär i

stavar. (Eller skiva 3-4 stjälkar bladselleri.) Riv osten.

Lägg ner allt detta i en ugnssäker form genom att varva de olika ingredienserna: ta ett lager i taget och salta och peppra och strö på lite ost och ringla lite margarin. Spara hälften av osten och strö på överst.

Grädda i mitten av ugnen i 175 grader i 50 minuter.

I mina hemtrakter var potatisgröten en omistlig del av potatisupptagningsmaten. Varför den av vissa kallas Ingårgröt, kunde jag som bosatt i grannkommunen Sjundeå aldrig begripa. Men god är den, och blir ännu godare när man steker upp den nästa dag.

Potatisgröt

- 2 liter potatis
- 1,5 liter vatten
- 1 tesked salt
- 4-6 deciliter grovt rågmjöl

Skala potatisen och skär den i mindre bitar. Koka upp vattnet till kokpunkten, tillsätt potatisen och saltet, och koka den mjuk. Häll av kokvattnet och ta det till vara.

Mosa potatisen i kastrullen och späd ut med kokvattnet. Koka upp blandningen. Rör ned rågmjölet i moset och koka på svag värme 1/2 - 1 timme. Rör om då och då.

Servera gröten nykockt med smöröga och mjölk.

- DET ÄR BARA PRISET SOM SKILJER -

HAVETS LÄCKERHETER...

CHIPSTERS LAXBITAR 500 g, skinnfria **5,68** /st

IRLÄNSK DONEGALKRABBA Färsk och kokt **12,94** /kg

FISHERMAN SCAMPI RÄKOR 700 g, djupfryst **10,45** /st

FISHERMAN TILAPIA FISKFILÉ 600 g, djupfryst **6,05** /st

FISHERMAN SPÄTTAFILÉ 300 g, djupfryst **2,89** /st

ELDORADO MATJESSILL 200 g **0,83** /st

... HITTAR DU BILLIGARE HOS SPARHALLEN!

NU HAR VI LJUNGVÄXTER!

www.sparhallen.aland.fi Öppet: vardagar 8-20, lördag och söndag 10-18 **SPARhallen**

Ny hemsida. Ålands sjöräddningssällskap lanserar sin nya hemsida.

Ny hemsida för sjö-räddningen

Hjälp i arbetet och utökad service för allmänheten är målet när Ålands sjöräddningssällskap lanserar sin nya hemsida.

Ålands sjöräddningssällskap släpper en ny hemsida. På sidan finns allmän säkerhetsinformation, information om sjöräddningssällskapet, över uppdrag och aktiviteter och om olika sätt att stöda föreningens verksamhet.

”Med hjälp av den senaste tekniken och kreativt tänkande har vi många nya tjänster som kommer att vara intressanta för allmänheten. Man kan till exempel på en karta se alla fartyg runt Åland som har en AIS transponder, den här kartan uppdateras varje minut, så den är nästan realtid” skriver Ålands sjöräddningssällskap i ett pressmeddelande.

Allmänheten kan följa med på hemsidan var de olika sjöräddningsenheterna befinner sig och till och med vilken rutt de kört. Uppdragen rapporteras på hemsidan och man kan också få information om aktuella vindförhållanden från fyra olika stationer i vattnet runt Åland.

”Detta tillsammans med detaljerad information om vad som är viktigt att tänka på i säkerhets- och utrustningsväg för båtförare, gör sidan till en viktigt stopp för båtförare, speciellt nya och orutinerade” skriver man också i pressmeddelandet.

Webbsidan är producerad av Strax Online i Mariehamn och finns på adressen www.sjoraddningen.ax (ns)

Lämnade barnet i het bil, fick böter

■Runt en timme satt en två-åring ensam i en het bil en sommardag 2008 i Mariehamn. Bilen var parkerad i solen och inget fönster lämnades öppet. Förbipasserande anmälde händelsen till polisen och nu har mamman dömts till böter för händelsen.

I domen fastslår Ålands tingsrätt att eftersom kvinnan, som är skyldig att dra försorg om barnet, har lämnat barnet i ett hjälplöst läge ”och därigenom utsatt honom för fara till hälsan har hon gjort sig skyldig till ut-sättande.”

Straffet blev 15 dagsböter till en sammanlagd summa av 90 euro, samt att ersätta målsägandens, det vill säga barnets, rättegångskostnader på 180 euro. (ns)

Vikingsnattare fick dagsböter

■En man bosatt i Tammerfors tog utan att betala ett paket cigarettor och en t-skjorta av märket Cottonfield ur en tax free-butik. Brottet skedde i oktober 2007 när han kryssade med Viking Lines ms Gabriella.

Mannen åkte fast och har nu dömts för snatteri av tingsrätten i Mariehamn. Straffet blev 15 dagsböter om sex euro vilket motsvarar 90 euro. (mt)

Fängelsestraff för rattfyllerister

21-åring utan körkort körde grovt rattfull två gånger på samma dag

Fängelsestraff blev det för fyra rattfyllerister som fick sina domar i Ålands tingsrätt i måndags.

En av dem körde grovt rattfull två gånger på samma dag.

En 21-årig man och en 23-årig kvinna från Mariehamn har båda dömts i Ålands tingsrätt för en händelse som inträffade i slutet på mars. Mannen körde vid tio-tiden på förmiddagen först mellan Skarpansvägen och Måsvägen i Mariehamn, sedan vidare till Jomala Kungö innan han återvände till Skarpansvägen. Detta trots att man uppmätte en alkoholhalt på minst 1,49 promille efter färden.

Bara timmen senare körde han vidare från stan mot Möckelöfjärden, den här gången med en alkoholhalt på minst 1,32 promille. Mannen saknar körkort.

Mannen dömdes redan i början av 2005 till 40 dagsböter för bland annat grovt rattfylleri och i april i år till villkorligt fängelse i 80 dagar för samma brott. Tingsrätten skärpte därför straffet och dömde den här gången mannen till 70 dagars ovillkorligt fängelse för grovt rattfylleri.

Istället för att sitta av straffet omvandlades det dock till 70 timmars samhällstjänst. Han fick också körförbud fram till 14 augusti 2010.

Kvinnan åtalades för att ha överlämnat sitt fordon till den berusade mannen men också för trafikförseelse då hon inte försäkrade sig om att mannen hade körkort. Straffet blev 30 dagsböter om 14 euro, vilket ger 420 euro.

Stulen fyrhjuling

En annan 21-årig man, från Lemland, körde i mitten på juli berusad med en fyr-

Trafikfara. Fyra män har dömts för grovt rattfylleri. Samtliga har enligt tingsrätten äventyrat andra människors säkerhet. Bilden är arrangerad. Foto: STEFAN ÖHBERG

hjuling i sin hemkommun. Mannen tappade kontrollen och körde rakt genom en korsning och ned i diket. Fyrhjulingen, som skadades, var inte hans utan han hade stulit den av en annan person. Alkoholhalten i blodet var under färden minst 2,83 promille.

Mannen har erkänt det han står anklagad för, men sa samtidigt att händelsen inträffade en lördag förmiddag under semestertid då det inte funnits andra medtrafikanter på vägsträckan som inte heller annars är livligt trafikerad.

Tingsrätten dömde man-

nen till grovt rattfylleri, bruksstöld av motordrivet forskaffningsmedel samt äventyrande av trafiksäkerheten.

Den gemensamma straffpåföljden blev villkorligt fängelse i fyra månader och 10 dagar samt 60 dagsböter om sex euro, eller totalt 360 euro. 21-åringen fick också körförbud fram till 17 september 2010, trots att han hävdade att han behöver körkortet i sitt arbete.

Korta sträckor

En 19-årig man från Finström åkte fast när han i början på juni körde sin bil

från Torggatan till parkeringen vid Ålands museum med två passagerare i bilen. Alkoholhalten i blodet var då minst 1,52 promille.

Mannen dömdes för grovt rattfylleri och straffas med 30 dagars villkorligt fängelse samt 30 dagsböter om sex euro vilket ger totalt 180 euro. Mannen har dessutom körförbud fram till 5 februari 2010

Slutligen körde en 50-årig man från Mariehamn på midsommarafton i år full från Nygatan till Kaptensgatan i stan, detta trots att det visade sig att han hade en alkoholhalt på minst 2,73

promille under färden. Hans bil var dessutom oskattad. För sina brott dömdes han till grovt rattfylleri samt fordonsskatteförseelse vilket tingsrätten utdelade ett fyra månaders villkorligt fängelsestraff för.

Utöver det får mannen betala 55 dagsböter om 24 euro vilket motsvarar 1.320 euro. Vidare har 50-åringen körförbud fram till 19 september 2010.

Samtliga straffade ska ersätta staden för utredningen av deras berusningsgrad.

MALIN TILLSTRÖM
malin.tillstrom@nyan.ax
tfn 528 478

Jansson lyfte ledarlön långt efter ÅF-avhoppet

Trots att Harry Jansson (C) bytte parti i maj månad, utbetalades en grupp- ledarlön till honom ända fram till september.

–Det var jag som missade meddela lönekontoret, säger lagtingsdirektör Susanne Eriksson.

Harry Jansson lämnade rollen som gruppleddare för Ålands framtid i maj månad och gick istället över till Centern. Det femprocentiga lönepåslaget han fick som gruppleddare hängde dock med honom över hela sommaren.

Lagtingsdirektör Susanne Eriksson tar på sig misstaget.

–Det är jag på kansliet som missade att meddela lönekontoret. Liknande saker har hänt förut och det

är upp till personen och lönekontoret att göra en överenskommelse om summan ska återbetalas i en rat eller uppdelat, säger hon.

Hur upptäckte du misstaget?

–Jag uppmärksammade det, men minns inte hur, säger hon.

Allt återbetalt

Harry Jansson säger att han noterade misstaget och att den tillfälligt förhöjda lönen nu rättats till.

–Allt betalades tillbaka i en klump och jag fick en lägre septemberlön, säger han.

Varför dröjde upptäckten?

–Det handlar bara om fem procent, då tänker man inte på om det är lite för mycket på kontot. Man tror ju att sådant där ska skötas auto-

För hög lön. Harry Jansson (C) lyfte gruppleddarlön från sin tid i Ålands framtid ända till september utbetalning. Foto: JONAS EDSVIK

matiskt. Det är ett mänskligt fel som inträffat.

Anders Eriksson är ensam lagtingsledamot från Ålands framtid och lyfter därmed

inte det extra gruppleddararvodet.

–Däremot är han ordförande i stora utskottet och får där redan en femprocen-

tig höjning, säger Susanne Eriksson.

MALIN TILLSTRÖM
malin.tillstrom@nyan.ax
tfn 528 478

Konflikt kring fast förbindelse Åva-Jurmo

Markägare sågar MKB för ny väg

Ingen information till markägare bosatta utanför landskapet och bristfällig miljökonsekvensbedömning.

Det är två saker som några markägare på Jurmo är kritiska till i landskapsregeringens hantering av vägbygget mellan Åva och Jurmo i Brändö.

Markägare främst på Jurmo protesterar mot de förslag till vägdragning som lagts fram av landskapsregeringen efter en miljökonsekvensbedömning (MKB). Det handlar om den planerade fasta vägförbindelsen mellan Åva och Jurmo i Brändö.

Man har invändningar mot att de markägare som bor på annan ort inte fått information om förslagen till vägdragning.

Joakim Carlsson är en av dem som protesterar.

–Jag företräder min mor, genom vars vardagsrum vägen ska dras, säger han. Det finns väldigt många som är väldigt upprörda över MKB:n. Dels över hur den kommit till och dels över det förslag som läggs fram i den.

Han har svårt att förstå hur alla berörda markägare inte fått vara med från ett tidigt skede. Hans mor, till exempel, har ännu inte kontaktats direkt av landskapsregeringen, som ändå varit på hennes mark och gjort provborrningar.

Markägarna protesterar också mot att MKB:n inte är ordentligt gjord.

–Man har utvecklat en ide på landskapet hur man drar vägen och sedan struntat i andra förslag.

”Tällholmsalternativet”

Med hjälp av en advokatfirma har markägarna listat brister i undersökningen.

Bland sägs att myndigheterna inte ordentligt har undersökt det förslag som inbegriper en annan vägsträckning, med så gott som inga alls ingrepp på Jurmosidan. Då skulle en väg byggas från det nuvarande färjefästet på Jurmo till Tällholm (se illustration) och därifrån skulle en linfärja med samma längd som i MKB:n byggas mot antingen Ölholm utanför Åva nuvarande färjefäste eller till Östra Äspdalsgrundet som i båda fallen skulle ha fast väg från Åva nuvarande färjefäste.

Nu lägger markägarna fram det som ett bättre och billigare alternativ. Det skulle betyda inbesparingar på 800.000 euro och även ha andra fördelar säger Carlsson. Beräkningen har gjorts på basen av de siffror som fanns i MKB:n.

Det finns heller ingen bebyggelse på ön som skulle drabbas.

Tällholm är en stor holme och en väg dit skulle öka värdet på marken.

Vem är det som äger Tällholm?

–Det vet jag faktiskt inte.

Är ägarna med på förslaget?

–Om de vill ha en väg så borde de ju vara det.

Bengt Dahlén vid landskaps trafikavdelning sade tidigare till Nya Åland att det är de sommarboende som är emot vägdragningen, men

Var ska vägen gå? Fast vägförbindelse blir det mellan Jurmo och Åva, men på Jurmo är man inte överens var vägen ska gå.

Arkivfoto: JENS FINNÅS

Nytt förslag. Nu lägger några markägare på Jurmo fram ett nytt förslag på vägdragning mellan Jurmo och Åva. Billigare och bättre för markägarna i fråga.

Carlsson ser inte någon skillnad om man är fast boende eller äger fritidshus på de berörda markerna.

–Det är den som äger marken som berörs. Alla måste få ha en åsikt. På landskapet försöker man få det till att alla stöder planerna.

Carlsson har varit i kontakt med företaget som gjort MKB:n.

–Jag frågade om alternativet över Tällholm var genomförbart och de sade ja. Men landskapsregeringen måste ge dem i uppdrag att undersöka det alternativet.

Oenigt på Jurmo

Jurmoborna är ingalunda överens i den här frågan. Frågan är inte om det ska finnas

en fast vägförbindelse utan var vägen ska dras.

–De som bor på östra Jurmo och som inte berörs av den nya vägdragningen är för MKB:s förslag.

Carlsson säger att man hunnit fråga cirka 90 procent av dem som direkt påverkas av MKB:s förslag. Hittills har 100% av dessa sagt att de är mot vägen.

Den 21 september har kommunen sammankallat till ett möte med de Jurmoborna och landskapsregeringens trafikingenjör Bengt Dahlén och då ska de olika förslagen diskuteras.

NINA SMEDS
nina.smeds@nyan.ax
tfn 528 406

De ifrågasätter kvaliteten på MKB:n

Uppfyller MKB:n verkligen de kvalitetskrav som krävs? De berörda markägarna kontaktade en advokatbyrå för att se över vilka brister som finns i MKB:n.

Vicehäradshövding **Tony Wingert** på advokatbyrån Uotila & Mattsson har läst igenom MKB:n på uppdrag av markägarna och då framgår bland annat följande:

■Man ifrågasätter om MKB:n från 15 maj 2009 uppfyller samtliga kvalitetskrav som framgår av landskapslagen om miljökonsekvensbedömningar.

■Flera av de berörda markägarna visste inte om det avgränsningssammanträdet som hölls i Jurmo skola den 12 maj 2008. På avgränsningssammanträdet läggs förslag till utredning av alternativ eller konsekvenser och dessa beaktas när MKB:n görs. Genom att endast meddela om sammanträdet genom lokala anslag och annons i lokaltidningen har de markägare som bor utanför landskapet inte fått veta om mötet. Det, skriver man i utlåtandet, kunde enkelt ha åtgärdats genom ett personligt brev eftersom markägarna inte är många till antalet. ”Det minsta som kan förväntas av ansvarsfull myndighetsutövning är att i varje fall markägare som direkt berörs av planer på nya vägdragningar får en skriftlig kallelse till avgränsningssammanträdet.”

■Museibyran har inte gett något officiellt utlåtande gällande kulturvärden. Man anser att påståendet att Museibyran åsikt att Tällholmsalternativet kan undvikas på grund av gamla gravar är förhastat, eftersom det inte finns något officiellt uttalande med anledning av ifrågavarande MKB.

■Man anser att landskapet förkastade Tällholmsalternativet med en motivering som även gäller för de godkända förslagen på Jurmo. Närheten till sommarstugor gäller i alla MKB:s tre förslag liksom i det förkastade Tällholmsalternativet. Man anser att ”... det (kan) ifrågasättas varför sociala konsekvenser haft en avgörande betydelse endast i det alternativ som förkastades.”

■Man anser att Tällholmalternativet bör utredas närmare eftersom det förkastades på grund av för höga kostnader och förekomsten av gamla gravar på Tällholm. Det finns inget officiellt utlåtande om fornlämnningarna och ofullständiga uppgifter är ingen orsak att förkasta förslaget. **Joakim Carlsson** har också räknat ut att Tällholmsalternativet kan bli upp till 30 procent, eller cirka 800.000 euro billigare än MKB:s förslag.

■Eftersom flera berörda markägare inte är bosatta på Åland har de inte möjlighet att köpa en ersättande fastighet vid expropriation av sina fastigheter.

■bullerskador

■Museibyran har inte gett något officiellt utlåtande gällande kulturvärden. Man anser att påståendet att Museibyran åsikt att Tällholmsalternativet kan undvikas på grund av gamla gravar är förhastat, eftersom det inte finns något officiellt uttalande med anledning av ifrågavarande MKB.

■Man anser att landskapet förkastade Tällholmsalternativet med en motivering som även gäller för de godkända förslagen på Jurmo. Närheten till sommarstugor gäller i alla MKB:s tre förslag liksom i det förkastade Tällholmsalternativet. Man anser att ”... det (kan) ifrågasättas varför sociala konsekvenser haft en avgörande betydelse endast i det alternativ som förkastades.”

■Man anser att Tällholmalternativet bör utredas närmare eftersom det förkastades på grund av för höga kostnader och förekomsten av gamla gravar på Tällholm. Det finns inget officiellt utlåtande om fornlämnningarna och ofullständiga uppgifter är ingen orsak att förkasta förslaget. **Joakim Carlsson** har också räknat ut att Tällholmsalternativet kan bli upp till 30 procent, eller cirka 800.000 euro billigare än MKB:s förslag.

■Eftersom flera berörda markägare inte är bosatta på Åland har de inte möjlighet att köpa en ersättande fastighet vid expropriation av sina fastigheter.

■bullerskador

■miljöförroreningar

■decimerandet av värdet på fastigheten.

■kraftig försämring av genomströmningen av vatten och på det sättet ytterligare förstärkning av miljöförstöringen i området.

Lantrådet kritiserar budgetbråk

■Lagtinget antog enhälligt de budgetramar som angavs för Åhs i tilläggsbudgeten i våras.

Det understryker lantrådet **Viveka Eriksson** (Lib) med anledning av oenigheten i Åhs styrelse om sparåtgärder.

Att Åhs styrelse vill behålla Godby hälsocentral och jourberedskapen i skärgården tycker lantrådet är bra beslut.

Men hon har ingen förstärkning för att oppositionens representanter i styrelsen nu reserverar sig mot sparåtgärder i budgetförslaget. Det är inte läge att driva oppositionspolitik när man i våras stödde budgetförslaget med ett kostnadstak för Åhs på 72 miljoner euro, tycker lantrådet.

–Vi har gjort ett jättejobb med Åhs för att få ramen att gå ihop.

Finansminister **Mats Perämaa** (Lib) understryker att alla avdelningar, inte bara hälsovården, drabbas.

–Sparkraven på övriga områden är hårdare.

Det genomsnittliga sparkravet nästa år är på 6,8 procent, jämfört med 2 procent för Åhs – som sväljer cirka 30 procent av budgeten. (pd)

Nytt tunnelbrev från markägarna

■Aktionsgruppen för markägarna i Lemland, som motsätter sig provborrningarna inför ett eventuellt bygge av en Föglö-tunnel, har lämnat ytterligare en skrivelse till landskapsregeringen.

I skrivelsen lyfter gruppen fram att de anser att ”projektet är ett felsteg för Åland och kan inte sammankopplas med den miljömedvetna samhällsutvecklingen”, men påpekar även att man förstärker vikten av kommunikation och effektiva förbindelser i och till skärgården.

Gruppen vill även ha svar på ett antal frågor gällande projektet, bland gällande kostnader, miljöpåverkan, säkerhet och om man ämnar genomföra provborrningar mot markägarnas vilja. (ab)

Nytt utskott för Haglund

■Europaparlamentariker **Carl ”Calle” Haglund** (SFP) har invalts i EU-parlamentets delegation för relationer med Afghanistan.

Delegationen, som bildades 2007, samarbetar direkt med det afghanska parlamentet för att främja mänskliga rättigheter, säkerhet, god förvaltning och hälsa, och stöder verksamhet mot droghandel och korruption.

Haglund har också valts till ersättare i delegationen för Rysslandsfrågor.

Calle Haglund kan ses som något av ”Ålands parlamentariker”, då han kom in i parlamentet mycket tack vare ålänningarnas röster på **Britt Lundberg** (C) som stod på samma lista som Haglund. (ab)

Sopgrupp fick förlängd tid

■**SALTVIK.** Arbetsgruppen som utreder den framtida sophanteringen i Saltvik har fått förlängd tid till den 31 oktober 2009 för att inkomma med sin utredning. Meningen från början var att utredningen skulle vara klar sista september. (ml)

Nöjd Jomalabo. Sjökapten Lars Sjölund, här vid en målning av Bogskärs fyr i storm som Önningebymuseet fått som donation, är en av dem i Jomala som har kämpat för att alla kommuninvånare skall ha rätt att utnyttja Medis på lika villkor.
Foto: JONAS EDSVIK

Tar över. Liberalernas Folke Sjölund tar steget in i EUs regionkommitté.
Foto: JONAS EDSVIK

Folke Sjölund till EUs regionkommitté

Lagtingsledamoten Folke Sjölund (Lib) efterträder vice lantrådet Britt Lundberg (C) som Ålands representant i EUs regionkommitté.

Efter det senaste valet kom regeringspartierna överens om att liberalerna skall ha utskottsplatsen efter centern. Kommitténs medlemmar väljs vart femte år.

– Britt har varit en otrolig representant för Åland. Hon har satt Åland på kartan, säger lantrådet **Viveka Eriksson (Lib)**.

Regionkommittén, som har 344 medlemmar, är ett rådgivande organ som skall tillfrågas när EU fattar beslut som berör regionalt och lokalt styre. Det konstitutionella utskottet inom kommittén möttes nyligen på Åland. (pd)

Möte om bygglov och fornlämningar

■ Det måste bli lättare för markägare med fornlämnings- eller tomten att få byggnadslov.

Det är ett av målen med det seminarium som landskapets kulturminister **Britt Lundberg (C)** bjuder in till.

Den 16 november skall politiker och tjänstemän vid museibyrån, landskapsregeringen och från kommunerna diskutera hur det kan gå till. Lundberg talar för ett tätare samarbete mellan byggnadsinspektionen och museibyrån. Men hon vill också ha tips från deltagarna om vad föreläsarna skall ta upp.

– Kontakta oss, eller museibyrån, säger hon. (pd)

Nya namn i Jomala

■ **Conny Roos**, (Ob), har valts till ny ledamot i biblioteks- och kulturnämnden i Jomala.

Roos ersätter **Wille Valve (Fs)** som har befriats från sitt uppdrag som nämndens ordförande på grund av det nya jobbet som **Carl Haglunds (Sfp)** specialmedarbetare i Bryssel.

Jomalafullmäktige valde i tisdags nämndens tidigare vice ordförande **Maria Hagman (Lib)** till ordförande och Conny Roos till ny vice ordförande.

Wille Valve befriades också från uppdraget som nämndeman vid Ålands tingsrätt. I hans ställe sitter från och med nu **Fredrik Lundberg (Fs)**. (tt-s)

Medisstormen i Jomala är över

Snart får kommuninvånarna gå på kurser igen

Från och med årsskiftet kan alla Jomalabor gå på Mediskurser igen precis som förr i världen.

Kommunfullmäktige har beslutat att avtalet med staden om utbildningen vid Medborgarinstitutet år 2010 skall undertecknas.

Sedan våren 2006 har Jomala och Mariehamns stad inte kunnat komma överens om ersättningen för kursverksamheten vid Medis. Först hade Jomalapolitikerna stöd av kolleger i flera andra kommuner

men då ett nytt avtal gjordes upp var det slutligen bara Jomala och Geta som valde att ställa sig utanför.

Jomalas beslut har kritiserats av många i kommunen och protesterna har tidvis varit högljudda. Situationen har ytterligare komplicerats i höst av att kommuninvånare inte har fått veta om de kan anmäla sig till kurser som sträcker sig över årsskiftet.

En merkostnad

Nu förändras situationen. Kommunfullmäktige beslöt

på sitt sammanträde i tisdags att underteckna det nya avtalet för 2010 för vuxenutbildningen vid Medis.

I praktiken betyder det att det inte längre är bara 290 Jomalabor som får gå på kurs utan alla de som vill.

För kommunens del kostar det nya avtalet 49.000 euro vilket är en merkostnad på 13.000 euro för de medel som anslogs för nuvarande avtal.

Applåderar beslutet

En av många Jomalabor som applåderar beslutet är sjökap-

ten **Lars Sjölund** i Önningeby. Han är en av dem som har skickat skrivelser till politikererna.

– Det känns bra! Jag har krigat mot kommunen länge i den här frågan, berättar han.

– Situationen har varit... Ja, jag vet inte ens vad jag ska kalla den. Helt nyligen pratade jag till exempel med en yngling som var djupt besviken över att han inte kunde gå på samma kurs som kompisarna i Mariehamn.

Kommunfullmäktiges beslut betyder inte att frågan om

kursverksamheten är löst för all framtid. Det avtal som nu har undertecknats gäller bara för 2010.

Den 1 januari 2011 skall ett nytt avtal ingås och Jomala vill att den totala årliga kommunandelen då justeras.

Fullmäktige beslöt att kommunen nu skall ta initiativ till nya diskussioner med staden. Frågan tas upp redan i samband med att samarbetskommittén möts nästa gång.

TITTE TÖRNROTH-SARKKINEN
titte.tornroth@nyan.ax

Falskt glädjebesked om flitpeng

I regeringens budgetproposition anges Ålands skattegottgörelse till 25 miljoner euro nästa år, vilket är betydligt högre än de 2-3 miljoner euro som finansminister Mats Perämaa (Lib) fått prognos på.

Den högre summan stämmer inte, säger han.

Flitpengen är en skattegottgörelse som räknas ut på basen av de skattepengar som flyter in till staten från Åland. Om Åland sedan betalat skatt ”flitigt” och andelen överskrider 0,5 procent av de direkta skatterna får Åland tillbaka den överstigande delen som en flitpeng. Den delas ut med två års fördröjning.

Bakom summan 25 miljoner euro i regeringens budgetproposition finns inga analyser eller faktiska uppgifter, säger Mats Perämaa.

– Den här siffran har ingen koppling till det verkliga skatteutfallet.

Mats Perämaa håller fast vid den senaste tidens prog-

noser som visar på en skattegottgörelse på 2-3 miljoner 2010, vilket är en minskning med 15 miljoner från det landskapsregeringen räknade med i tilläggsbudgeten. Uppskattningen på 2-3 miljoner har landskapet fått genom kontakter med skattemyndigheterna.

– Körningar av de verkliga inbetalda skatterna pekar på att vi landar där.

Sett på andra år

Mats Perämaas förklaring till flitpengens storlek i budgetpropositionen får stöd av landskapets finanschef **Dan E Eriksson**.

– De har inte gjort några som helst analyser utan baserat anslaget enbart på vilka utbetalningarna varit i snitt de senaste åren.

Finansministeriets ursprungliga förslag sattes under försommaren, enligt Dan E Eriksson. Han säger att han inte har någon åsikt om att anslaget inte justerats efter det. Då skattegottgörelsen inte påverkar statens faktiska

utgifter kanske man inte lade så mycket tid på summan, tror han.

– Det är klart att de var tidspressade de också.

Minskad klumpsumma

Åland får 0,45 procent i klumpsumma från staten. Till grund för beloppet ligger statens inkomster som beräknas minska på grund av den försämrade ekonomiska utvecklingen.

Förslaget i budgetpropositionen är att Åland ska beviljas 167 miljoner euro i klumpsumma samt 10 miljoner euro i återbäring av lotteriskattsintäkter.

ANNIKA KULLMAN
annika.kullman@nyan.ax
tfn 528 455

Har andra uppgifter.

I tisdags kom regeringen i riket med sitt budgetförslag för 2010. Storleken på Ålands flitpeng stämmer inte, den kommer att bli mindre, säger finansminister Mats Perämaa (Lib).

Arkivfoto: FREDRIK TÖRNROOS

Patrik Dahlblom
Epost: patrik.dahlblom@nyan.ax
Telefon: 528 451

familjen

Dagens namn

HILDEGARD, HILDEGERD

Vi firar 1-15 år Döda

Emelie Häggblom i Sund Kastelholm fyller 1 år i dag, torsdagen den 17 september. Mormor och morfar gratulerar.

Gratulerar 40 år

CARINA GUSTAFSSON
Namn: Carina Ingegerd Gustafsson, född Påvals.
Född: 20 september 1969 i Mariehamn.
Bor: I Sund Tranvik.
Familj: Maken Roger, dottern Lisa, 11 år, och sonen Tobias, snart 8 år.
Gör: Har varit närstående vid Strömsholmen i fyra år. Är utbildad merkant, och har avdelningssekreterarutbildning.
Intressen: Musik, spelar piano, allt från hårdrockbalader till klassisk, läsning, dans, cykling, familjen.
Födelsedagen: Firas med fest för inbjudna.

STEN-ERIK ABRAHAMSSON
Pensionerade utbildningschefen och författaren **Sten-Erik Abrahamsson** har avlidit efter att han drabbats av en svår hjärnblödning i slutet av förra veckan.

Han var född i Mariehamn 1936. Hans far, som var styrman, omkom när fartyget Helen sprängdes utanför Tysklands kust 1942. Sedan växte han upp med en ensamstående mamma.

–Där grundlades nog synen på var i samhället han hörde hemma. Han kände alltid solidaritet med de som inte hade det så bra, och det kunde man se i hans sociala engagemang, säger frun **Birgitta**.

Sten-Erik och Birgitta träffades 1956 på Åbo akademis studentkår. Dit hade han kommit efter ett år på en varvsverkstad i Uddevalla. Han hade tänkt bli ingenjör, men sökte sedan till Åbo akademi där han läste svenska och historia. Under studieåren var han mycket engagerad i kårverksamheten, och var bland annat kårordförande.

När han fått sin filosofie kandidat-examen 1962 blev han först lektor i modersmål vid Åbo svenska samskola, sedan lektor vid handelshögskolan, och så lektor vid Åbo akademis svenskainstitution. Där arbetade han tills han blev landskaps utbildningschef 1989.

Under tiden i Åbo hade han varit politiskt aktiv inom socialdemokraterna, men det lade han åt sidan när han blev

tjänsteman på Åland. Efter pensioneringen satt han två perioder i stadsfullmäktige för socialdemokraterna.

Skrivandet var en stor passion. Sten-Erik Abrahamsson skrev allt från insändare till en romantrilogi om en mariehamnsfamiljs öde. Vid tiden för sin bortgång hade han nyss färdigställt en text om hur det gick till när Mariehamn fick vatten. Den skrev han för den historik som **Jerker Örjans** och **Folke Wickström** förbereder inför Mariehamns 150-årsjubileum år 2011.

Han var med och stödde Nya Åland från starten som andelstidning 1981, och blev en flitig och uppskattad bokrecensent och krönikör i tidningens spalter.

Men han hade många andra intressen. I sin ungdom var han scout och han blev en engagerad scoutledare. Teaterintresset var stort och han satt många år i Åbo svenska teaters styrelse.

I Lumparland Svinö finns familjens sommarstuga. Han var en riktig båtentusiast – som nöjde sig med lättskötta plastbåtar, berättar Birgitta.

–Han träffade gärna skötbåtsgänget, men han var så pass mycket realist att han inte skaffade sig en egen skötbåt.

Familjen, och i synnerhet barnbarnet **Nina Sofia**, fick alltid mycket av hans tid och omsorg.

Han var en aktiv människa som helst tog sig fram på cykel. Och det blev många resor till Cypern, Kreta, Toscana och andra ställen där han och Birgitta kunde ge sig ut på långa vandringar. Den här hösten skulle de ha rest till Teneriffa.

Birgitta berättar att familjen samlades vid hans bädd på sjukhuset de sista dagarna. Innan han gled in i en koma så kunde han röra ena handen, och han hörde och reagerade på vad familjemedlemmarna sade till honom.

Sten-Erik Abrahamsson lämnar många ljusa minnen, och många sörjande vänner, efter sig.

–Han fick leva ett fullgott liv. Vi fick tio lyckliga år som pensionärer, säger frun.

Närmast sörjande är också barnen **Stig**, dottern **Anna-Karin** och systern **Kerstin Håkans** med familjer.

Fotnot: I morgondagens Nya Åland kan ni läsa en tidigare publicerad text av Sten-Erik Abrahamsson om hans minnen från 40-talets Mariehamn.

Henning och Rungrudee Karlsson i Mariehamn fick en son på morgonen den 12 september. Pojken skall heta Oscar Tawan (Tawan betyder Solsken). Vid födseln vägde han 3.240 gram och var 51 cm lång. Storebror Ekkawee, som kallas Leo, är fem år gammal. Oscar har två andra storasyskon - Alexander, 20, och Henrietta, 22 år.

Foto: JONAS EDSVIK

En pojke på 3.820 gram och 50 cm såg morgonens ljus 04.38 lördagen den 12 september och kommer att härja på Granvägen 55 i Östernäs. Mamma är Camilla Sundkvist från Jakobstad och pappa är Brage Granlund från Mariehamn. Syskonen Nick Granlund, 20, och Lara Granlund, 17, har väntat ivrigt.

Foto: PRIVAT

GRATTIS

William Johansson

26 år

Grattis

önskar

Åland 24 gänget

GUDSTJÄNSTER

JOMALA FÖRSAMLING

Söndag 20.9 kl. 10.00 Sködefestgudstjänst i Ålands Försöksstations Hall, R Syrén, K-G Sandholm och S:t Olofs kyrkokör.

Onsdag 23.9 kl. 12.00 Pensionärlunch: Potatislårda och fläsk, 5 euro.

ÖVRIGT

Daghemmet Trollsländan
31 år

Har du jobbat på gamla eller nya Trollsländan?

Vi träffas fredag 9 oktober kl. 19.00 på Ulfaby källarkrog.

Anmäl dig senast 30 sept. till Bea, Sussi eller Marita tel. 329150.

Välkomna!

GUDSTJÄNSTER

MARIEHAMNS FÖRSAMLING

17.9 Träff med Moder Teresa systrar kl. 15 o kl. 19 i Margaretagården.

20.9 Högmässa kl. 11 i S:t Görans kyrka, Karlsson, Laine, Sundblom - trumpet

23.9 Morgonmässa kl. 08.30 i S:t Görans kyrka, Karlsson, Karlsson

24.9 Undantagsvis är kansliet öppet kl. 9-10.30

Kyrktaxi mot beställning tfn. 19500

Ny på Åland

☆☆☆

Jan Göran Donalds Eriksson föddes torsdagen den 3 september klockan 14.05 på Clínica Médica i Copiapó, Chile. Föräldrar är Pia Eriksson och Michael Donalds från Sund.

Foto: PRIVAT

NR 30

Namn:.....

Adress:.....

.....

.....

.....

LÖSNING KRYSS 28

GRATTIS

Casinolotterna i kryss 28 går till **Vera Dahlström** i Eckerö. Varsin Naturlott får **Linnéa Karlsson** i Sund och **Mona Lisa Carlsson** Saltvik . Priserna kommer med posten.

Lösning på sidan 22

LÄTT

9						2	8	5
8		5			9			3
2		1		3				4
			6		5	8		2
6		9	3		7	4		
5	8		2				3	9
	3	8		6	2			
	9					1	2	8
		2	8	1		3	9	6

MEDEL

3	9			6				2
2			9		5			
						8		
		5	7				9	
								8
		8			9	1	7	
							8	6
9	1						5	7
			6	2				

SVÅR

		1	8		7			
	4					5		1
	2		9					6
4						9	7	
8			4	1				
			3		9			
1	5	2						
						8	6	2

Härliga färger. Två finska vykort från 1897 respektive 1901. Fram till 1905 var det förbjudet att skriva annat än adressen på baksidan.

Vykort sätter färg på historien

”Det underbara postkortslandet Finland”

Anders Saxon. PQR-kultur 2009. 149 sidor, rikligt illustrerad. På svenska och finska.

Litteratur

För ett år sedan kom samme författare/vykortssamlare med ”Vykortens underbara tid” på samma förlag. Nu handlar det mest om finländska, och några åländska kort, ur den cirka 20.000 kort starka samlingen.

Eftersom den nya volymen har alla texter också på finska, och därmed vänder sig även till den marknaden, är ett par inledande avsnitt upprepade från första utgåvan.

Praktiska tips

Efter korta texter om Finlands historia eller olika ämnesråden visas hur beskrivna skeenden illustrerats på vykort. Åland ägnas ett kapitel som exempel på ett begränsat topografiskt samlingsområde.

Boken avslutas med praktiska tips för vykortssamlare i vardande.

Från en vykortssamlares perspektiv kan jag bara konstatera att det är ljuvligt att bläddra fram sida efter sida med de charmiga gamla, kolorerade korten. Trycket är förstklassigt.

En anmärkning: när författaren skriver att ”Ett intressant kort visar att Mariehamn liksom Stockholm blev mötesplats för ryska boljesviker” ger det nog en felaktig bild.

Det handlar om det kända kortet ”Ryska Bolscheviker 1918 å Villa Miramar Mariehamn.” där man ser bland andra socialminister **Alexandra Kollontay**, senare Sovjetunionens minister/ambassadör i Stockholm, och professor **Nathanson-Brabrov**.

Gruppen var 1918 på väg till Stockholm, från Åbo, men tvingades söka nödhamn på Åland. Ett högst tillfälligt besök alltså, som finns beskrivet av Anna Bondestam i ”Åland vintern 1918”.

Men strunta i det, och njut av bilderna!

MÅRTEN SUNDBERG
marten.sundberg@nyan.ax
tfn 528 453

HELG-ÖPPET

FREDAG 18/9 kl 15–22
LÖRDAG 19/9 kl 12–22
SÖNDAG 20/9 kl 13–20

Välkomna
Boka gärna bord!

Sista helgen med MADE IN THAILAND

Nästa helg 25-26/9

THE GODDAMNED

Ett svenskt sjuttitalsdoftande Black Sabbath och Motörhead influerande hårdrocksband.

www.dinosbar.com

Annonsera i den tidning du själv läser!

ROSA BANDET GALA lördag 3 oktober

Program

17.45-19.00 Casinobaren
mousserande vin till tonerna av
Emanuele Ferrari på piano

19.00-22.00 Restaurangen

Meny

Delikatessassiette
Kalvfilé med choronsås, vitlökspotatis
Lime- och vaniljpannacotta med färsk fruktsallad
Kaffe

Underhållning

Bl.a. allsång, POP-Sixten och Sixtinska kapellet...

Dans 22.00-01.45

Charad
Christopher Columbus
Faction
PUX

Köp din biljett i vår reception.
60€ varav 15€ går till Rosa bandet insamlingen.

Varmt välkommen

ARKIPELAG

Restaurang - Terrass - Casinobar - Nattclub

Strandgatan 31, Mariehamn. Tel 24020 www.hotellarkipelag.com

Skördemarknads special i helgen!

Bakad potatis med valfri röra 9,50€

Spela Äventyrsgolf
9 hål 5€
18 hål 8€

MENY

10th hole BBQ Burger BESTSELLER
Hemmagjord burgare med ost & bacon grillad på stenkol, pommes 11.80€

Tacosallad i tortillakorg
Köttfärs, guacamole, gräddfil och nachos . . . 11.90€

Cesarsallad
Grillad kyckling, bacon, parmesan och örtrutonger 11.90€

Putter Pepper Steak
Marmorerad biffstek med pepparsås, het mangosalsa och klyftpotatis 17.90€

Surf & Turf
Stenkolsgrillad biffstek & Scampispett med chilibeanaise och klyftpotatis 19.80€

Varmrökt lax
Med dillstuvad potatis 12.50€

Grillade Tigerräkor
Tagliatelle, lime, chili och färsk koriander . . . 14.00€

Spaghetti bolognese vux/barn . . . 10,50€/6,80€

Hamburgertallrik barn 6,80€

Räksallad 9.50€

Vegetarisk sallad 9.50€

Ångbåtsbryggans skagensmörgås . . . 7.90€

Ost & Skinksmörgås 3.50€

Smörgås med parmaskinka, ruccola, mozzarella & balsamico 6.50€

Tonfisksandwich 4.80€

Chicken sandwich 4.80€

Party Platter
Nachos, oliver, fetaost, vitlöksdip, ölkorv, vitlöksbröd, friterade lökringar & grönsaksstavar 12.80€

Dagens rätt, mån-fre 9,50€

Vi har även alla sorters kaffe, läsk, glass, kaffebröd och alla alkoholdrycker

Är ni en grupp som vill golfa och äta?

Boka gärna i förväg på tel 17613

ÖPPET ALLA DAGAR

t.o.m. 27.9

Sön-Tors 11-23.00 Fre-Lör 11-01.00

Jan Kronholm
Epost: jan.kronholm@nyan.ax
Telefon: 528 466

kultur

”Att göra svenskan till ett hinder, en börda, en provokation, är att attackera tvåspråkigheten som idé.
BERTEL NYGÅRD i Vasabladet

Fritt fram för medskapare

Alexander Reichstein tror på lekens kraft

En utställning avsedd att vidröras och lekas med. Alexander Reichstein visar nu sin Bestiarium Construendum i Ålands konstmuseum och bjuder in både barn och vuxna som medskulptörer.

Homo Ludens, den lekande människan, intresserar **Alexander Reichstein**. Han menar att vi har lust att leka livet igenom men att vi som vuxna är lite mera försiktiga och reserverade.

–Barn vågar mera och fungerar som katalysatorer. Genom barnens lek kan man också nå de vuxna, väcka deras intresse.

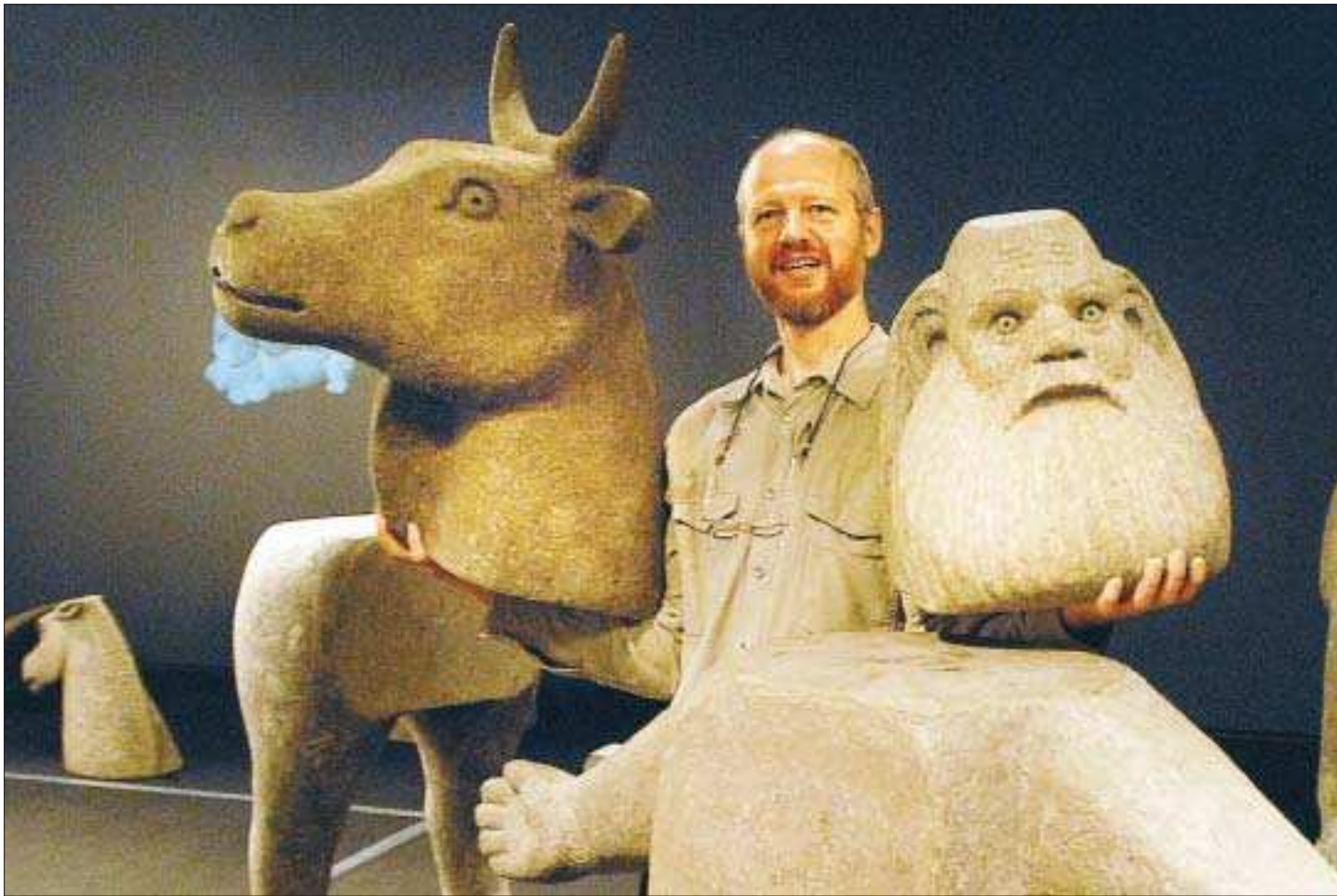
Alexander Reichstein är född och uppvuxen i Moskva, där han också fick sin grundläggande konstutbildning. Sedan 1990 är han bosatt i Helsingfors och numera ett känt namn inom konstvärlden.

Förändring i samspel

Bestiarium Construendum – djurriket som byggsats – är en utställning som visade på på **Amos Anderssons** konstmuseum i Helsingfors år 2004 och som sedan dess också visats i S:t Petersburg och på vetenskapscentret Heureka i Vanda. Det är en utställning utan helt färdiga verk, en installation som förändras hela tiden i ett samspel mellan konstnären och hans deltagande publik.

Alexander Reichsteins utställning påminner vid första anblicken om en utgrävningsplats med frilagda fynd bestående av delar av mytologiska fantasidjur skulpterade i sten. Här finns delar av pegaser, enhörningar, sjöjungfrur och andra mytomspunna varelser och delar av djur som häst, örn, fisk, orm, lejon.

Vid första anblicken ger de olika elementen ett tungt intryck, men i verkligheten är det lätta konstruktioner gjor-

Välkomnar medskapare. Alexander Reichstein hoppas att många skall bygga nya skulpturer, finna nya kombinationer, i hans installation i Ålands konstmuseum.

da av expanderas polystyren med ett lager av papier-maché som greppvänlig yta och inre osynliga förstärkningar av fanér. De olika delarna rymmer också starka magneter som gör att de kan fogas samman.

Magneterna är också orsaken till att man varnar besökare för att placera till exempel bankkort alldeles ovanpå dem eller komma väldigt nära med en pacemaker.

Fritt fram för alla

Annars är det fritt fram att leka och skapa. Någon åldersgräns finns inte men man rekommenderar att byggarna skall vara från sex år uppåt eftersom elementen ändå är ganska stora.

De 36 delarna i installationen erbjuder nästan gränslösa möjligheter till nyskapande och allt som besökarna bara kan hitta på gläder och fascinerar Alexander Reichstein.

–Det är mycket trevligt för

mig att återkomma till utställningen och märka att det är en helt ny utställning, helt olik det som jag sett tidigare, säger han.

Inga begränsningar

Att han valt att bygga upp installationen kring mytologiska djur är också ett medvetet sätt att sätta fantasin i rörelse, utan begränsningar, hos utställningsbesökarna.

På senare tid har dinosaurierna varit mycket i ropet men enligt Reichstein erbjuder dessa faktiskt en mera begränsad värld än fantasidjuren.

–Här finns så många lösningar, alla kan skapa sin egen mytologi, säger han.

Utställningen har sin vernissage i kväll, torsdag, kl 18. Den öppnas av konstnären och keramikern **Peter Winquist** och utställningen kan ses till den 18 oktober. Det är fritt fram att bygga eller bara titta, men vardagar 10-11 är

Fantasidjur. Trettiosex delar av mytologiska djurskulpturer klara att användas i nykonstruktioner. På väggen projiceras verk som tidigare utställningsbesökare gjort.

utställningen reserverad för lek- och lärgrupper. hålls en lunchguidning.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Foto: ERKKI SANTAMALA
erkki.santamala@nyan.ax
tfn 528 470

På tisdag, den 22 september, kl 18 reflekterar Winquist också – i serien Möten kring konst – kring tredimensionell konst. Den 29 september kl 12

Examensarbete gav 10.000 euro

Att mitt i allt få en stor summa pengar är mångaas dröm.

För Ålandsbekanta Zygeda Jugutytes blev den sann. Hon hade ingen aning om att hon var påtänkt för något stipendium förrän beskedet kom på posten.

Det var ett glatt besked som landade i metallkonstnären **Zygeda Jugutytes** brevlåda härom veckan. Nämligen en check på 100.000 kronor. Checken var ett stipendium från den svenska **Kerstin Lind-Pafumis** stiftelsen.

Zygeda Jugutyte har hållit på med metallkonst hela sitt liv. Hennes mamma är guldsmed och hennes pappa

svetsare så det har varit svårt att slippa undan. Hon gick på konsthögskola i Lituaen, där hon växte upp, men 2002 kom hon till Åland för att arbeta på Judys hantverk och inredning.

Hon jobbade där till 2005 men kände sedan att det var dags att ta sitt konstnärskap ett steg längre. Hon började då studera metallkonst på Stenebyskolan som är en del av Göteborgs universitet.

–Jag vill tillverka konst, inte smycken eller annat man kan använda, säger Jugutyte.

I våras ställde hon ut sitt examensarbete i Göteborgs stadsbibliotek. Hon hade haft mycket filosofiska tankar de senaste åren som resulterade i ett snäckformat konstverk.

–Jag har bevarat metall-

lens naturliga färger och inte lackat snäckan. Jag ville visa att metallen är snäll och mjuk, det kanske inte alla tänker på, säger hon. Nu vill alla som ser den paja och klappa på den.

Vill skaffa verkstad

En av de som klappade snäckan visade sig vara en styrelsemedlem för Kerstin Lind-Pafumis stiftelse. Hon blev imponerad av vad hon såg och förra veckan fick alltså Zygeda ta emot det stora stipendiet.

–Jag förstod ingenting. Det stod att det var från en advokatbyrå på kuvertet så jag blev rädd och trodde att jag gjort något fel, skrattar hon.

Tack vare pengarna kan hon nu satsa på större metallkonst. Förutom verktyg och

Glad stipendiat. Tack vare stipendiepengarna kan Zygeda Jugutytes sätta lite guldkant på tillvaron.

utställningsmaterial hoppas hon på att hitta en verkstad. Men några konkreta planer vad gäller framtida konstverk har hon inte.

–Jag ställer inga krav på framtiden. Men metallen

finns alltid där i bakgrunden. När jag jobbar med keramik saknar jag den, säger hon.

TANJA LÖNNQVIST
tanja.lonnqvist@nyan.ax
tfn 528 463

Filmklubben Chaplins höst

bjuder på Nordisk film i samarbete med Nordens institut på Åland. Visningarna sker i Alandica. Första film kommer upp på duken i kväll, torsdag, den 17 september kl 19.00. På programmet står den uppmärksammade och prisbelönta inhemska filmen ”Muukalainen” (”Främlingen”) i regi av **Jukka-Pekka Valkeapää**. Följande visningsdatum är 22 oktober och 12 november då visning av en norsk respektive dansk film planeras.

Filmklubbens årsmöte hålls i Alandica den 5 oktober kl 18.30 och efter årsmötet kl 19.30 visar Chaplin den israeliska filmen ”Waltz with Bashir”.

Filmklubben informerar också om att filmfestivalen Vera hålls 10-14 mars i Alandica. □

De finländska filmmakarna

kan glädja sig över att anslaget för inhemska film föreslås öka med 14,1 procent jämfört med i år. Det framgår av regeringens budgetförslag som offentliggjordes på tisdagen. Av ökningen på 3,3 miljoner euro riktas 2,5 miljoner till produktionsstöd, skriver FNB.

Undervisningsministeriet har satsat på film redan i ett par år. Sedan år 2007 har anslaget ökat med 50 procent.

Också teatrar och orkestrar får mer pengar. Statsbidragen för dem ökar med 10,8 miljoner till 79 miljoner euro. Anslaget för museerna ökar med 7 miljoner euro.

Totalt ökar anslagen för konst och kultur med över 51 miljoner euro. Kulturen stöds med pengar ur tipsbolaget Veikkaus avkastning som beräknas öka i år med ungefär 32 miljoner euro. □

Alexander Rybak besöker Finland

i början av december. Den norske eurovisionsschlager-vinnaren uppträder i Kultuhuset i Helsingfors den 5 december och på självständighetsdagen i Tammefors-huset, skriver FNB.

Rybak uppträder i Finland med sitt band Frikar. Hans skiva Fairytale har varit en framgång i Finland och legat på albumlistan i mer än tre månader. □

Författaren Merete Mazzarella kan den

som befinner sig i Stockholm på tisdag, den 22 september, kl. 18.30 (svensk tid) möta på Finlandsinstitutet. Merete Mazzarella berättar då om sin Topeliusroman ”Ingen saknad, ingen sorg. En dag i Zacharias Topelius liv”.

Institutet väntar god publiktillströmning och uppmanar intresserade att komma i god tid för att få sittplats. Från kl 18 visar man kortfilm.

Finlandsinstitutet ligger vid Snickarbacken 4, intill Birger Jarlsgatan. □

Cowboy, oljeborrare och konstnär

Nu presenteras Lumparlandssonen Carl Ruben Walline

För många på Åland är han ett helt nytt namn som konstnär, men i många hem i Lumparland hänger konst av Carl Ruben Walline, som emigrerade till Amerika 1901.

Nu kan Lumparlands bibliotek visa en utställning med mer än fyrtio verk av Walline.

”Äventyrare och målare” är titeln på utställningen och visser Carl Ruben lite ut som en äventyrare på det foto han sände hem år 1909 då han gav familjen det första livstecknet efter sju år i Amerika.

Karl Anders Ruben Gustafsson Jansson föddes 1884. Han var son till Gustaf Robert Jansson i dennes äktenskap med Rosina Serafia Lundell. År 1901 lämnade han barndomshemmet i Lumparby och begav sig till Amerika där han avled år 1976 utan att han gjort något återbesök i sitt gamla hemland.

Cowboy, hästtsämjare

I utställningen i Lumparlands bibliotek ges inblickar i Carl Rubens liv. Som ung var han bland annat cowboy och hästtsämjare i Montana och under första världskriget tog han värvning inom flottan. Efter kriget gifte han sig med Edna Velma Leach och de fick sonen Laird år 1924. Då arbetade Ruben med oljeborrning i Kalifornien och familjen bosatte sig i Long Beach.

Han gick med i konstföreningen Spectrum, en sammanlutning av yrkesverksamma personer med måleri som hobby och byggde upp en ateljé hemma. På 1930-talet började han delta i utställningar och signerade nu sina målningar CR Walline.

Amerikapaket med konst

Hem till Lumparland kom

Konstnäsättlingar. Björn Lindholm, Inger Siiriäinen och Leo Wilhelms hör till Carl Ruben Wallines släktingar i Lumparland. Tillsammans med andra i släkten har de medverkat till utställningen i Lumparlands bibliotek.

han aldrig, men många släktingar har ändå minnen av honom och hans konst. Carl Ruben kom nämligen ihåg familjen hemma i Lumparland med paket och i dem fanns ofta målningar, mest akvareller. Ur minnet hade han också målat motiv från barndomshemmet.

Björn Lindholm, som tagit initiativet till utställningen, och hans syster Inger Siiriäinen är båda hobbymålare och berättar att det var morbror Rubens målningar som inspirerade dem. Björn kunde under sin tid på sjön göra ett besök hos Ruben i Long Beach år 1968 och fick då även med sig några målningar hem.

Inger har också besökt Rubens hem och sett hans ateljé

men det var först 1979, alltså efter hans bortgång.

–Då levde ännu hans fru och son. Frun gick bort år 1992 och sonen – som var ogift – året efter, berättar Inger.

”Imponerande”

Rubens systerson Leo Wilhems fick aldrig träffa morbrodern men kommer mycket väl ihåg de välkomna Amerikapaketerna från trettioalet och efterkrigstiden och de målningar som nästan alltid fanns med. Att morbroderns verk nu finns utställda tycker han är fint.

–Det här är imponerande, jag har själv några målningar av honom, men har inte vetat att det finns så här många, säger han.

Inger Siiriäinen kallar ut-

ställningen ”en kärleksgärning” och kultur- och fritidsnämndens ordförande Lil Strandholm-Karlsson är mycket nöjd över att man kan visa utställningen och göra konstnären mera känd bland nya generationer av släktingar till honom och bland lumparlänningarna i gemen.

Utställningen med 46 oljemålningar och akvareller – mest landskapsmotiv – kan ses under bibliotekets öppettider till slutet av november. Nu på lördag, under skördefesten, håller man öppet kl 14-17.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Foto: ERKKI SANTAMALA
erkki.santamala@nyan.ax
tfn 528 470

Målare. Carl Ruben Walline i sin ateljé hemma i Long Beach.

Akvarell. Bland de utställda målningarna finns den här akvarellen med hästar.

Liewendahl avvaktar med ”Katrina”

Frågan om en berättartext till de planerade konserterna ”Katrina minns Jack” är fortfarande öppen.

–Jag vill ha klara papper och ligger därför lite lågt med mitt skrivande, säger Robert Liewendahl.

Som Nyan berättade i tisdagens och onsdagens tidningar har planerna på att ge en konsertversion av musikteatern ”Katrina” lett till en kontrovers mellan arrangörerna och Karl och Ingabritt Segefelt som har upphovsrätten till Sally Salminens litterära produktion. Segefelts vill se musikteatern återuppförd i sin fullständiga version och godkänner ingen kortversion.

Arrangörernas tanke var att det i konserten skulle finnas en berättartext som skulle binda samman musiknumren. För denna uppgift anlätade man Robert Liewendahl som var den som i tiden gjorde dramatiseringen av ”Katrina” för musikteaterversionen.

Trodde saken skötts

När upphovsrättsinnehavarna för en dryg månad sedan

Ligger lågt. Robert Liewendahl säger att han legat lågt med sitt skrivande för ”Katrina minns Jack” sedan det framgick att det fanns oklarheter i upphovsrättsfrågorna.

Arkivfoto, FREDRIK TÖRNROOS

läste om planerna i tidningen kontaktade man Liewendahl som framhöll att han trodde att frågan om tillstånden var skött med upphovsrättsinnehavarna.

Liewendahl säger till Nyan att han efter kontakten från Segefelts genast skrev till

producenten Carol Forsblom och bad honom kontakta upphovsrättsinnehavarna.

Att det framgick att det fanns oklarheter kring arrangemangen i fråga om upphovsrätten gjorde dock att Liewendahl valde att avvakta och ligga lågt med sitt fortsatta skrivarbete.

–Jag vill ha klara papper, säger han till Nyan.

Alternativ

Han tycker i varje fall att det är glädjande att arrangörgruppen har fått positivt besked från Jack Mattssons familj när det gäller uppförandet av musiken. Liewendahl berättar att arrangörerna nu diskuterar en alternativ lösning där berättaren närmast skulle relatera Jack Mattssons liv och verksamhet.

När det gäller Karl och Ingabritt Segefelt önskan att får musikteatern ”Katrina” uppförd i sin helhet är detta något som Robert Liewendahl varmt understöder.

–Jacks musik är underbar, säger Liewendahl som minns det goda samarbete han hade med regissören Johanna Garpe kring musikteatern.

Han konstaterar att det

nu med Alandica finns goda yttre förutsättningar för en återuppsättning.

–Musikteatern skrevs ju ursprungligen för en stor scen, en A-scen, av den typ som vi nu har tillgång till, säger han.

Nej till kopplingar

Karl och Ingabritt Segefelt kom i går även med ett förtydligande till i upphovsrättsfrågan:

–Begreppen ”Konsertversion av Musikteatern Katrina” eller ”Katrinakonsert”, som på senare tid har kommit till vår kännedom, har inte vårt erforderliga godkännande och ska följaktligen inte användas varken i massmedia eller i marknadsföring. En ren musikonsert till Jack Mattssons ära och minne har vi självklart inga invändningar emot, dock kan den av förklarliga skäl inte innehålla några kopplingar till texter eller bearbetade texter från romanen Katrina eller till Musikteatern Katrina, skriver de.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

INFORMATIONSTILLFÄLLEN

för enskilda, föreningar, kulturproducenter, konstnärer, musiker, författare, ungdomar, m. fl.

- Svenska Kulturfonden
- Nordiska Kulturfonden
- Kulturkontakt Nord
- Ålands landskapsregering
- Mariehamns Stad

Måndag 21 septemeber kl. 17.30 - 19.30
Mariehamns bibliotek

Tisdag 22 september kl 14.00-15.30
Ålands Folkhögskola, Pålssöle

Rådgivare från Svenska Kulturfonden och Kulturkontakt Nord besöker Åland. Tid till **individuell konsultation** hos Åsa Rosenberg (Svenska Kulturfonden) och Mira Banerjee (Kulturkontakt Nord) må/tisdag, dagtid, kan bokas: tel 0457-3421265.

Arr: Nordens institut på Åland

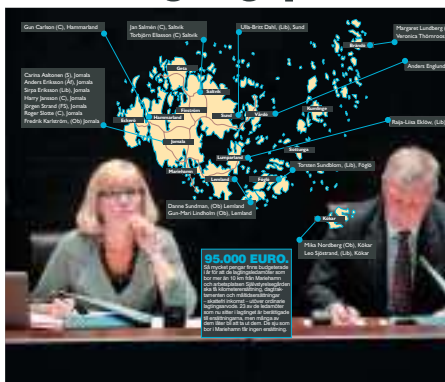
 norden
Nordisk Kulturfond
  norden
Kulturkontakt Nord
  norden
Nordens Institut på Åland

Inget beslut än om traktamenten

Slut på traktamentssla bland lagtingspolitiker

Slut på traktamentssla bland lagtingspolitiker

Denne Sundman (Öb) kräver svar av kansli-kommissionen. Hur är min reseräkning felaktig?

Oklart om jobbresa på 10 km räcker för skattefri matpeng

Det är inte alltid så enkelt att veta om en matpeng är skattefri. Lagtinget har beslutat att en resa på 10 km räcker för att en matpeng ska vara skattefri.

Thörnroos (C) vald till ny minister

Thörnroos (C) har blivit vald till ny minister i den nya regeringen. Detta är ett stort ansvar och Thörnroos kommer att arbeta hårt för att lösa de problem som ligger frammanför oss.

Ungdomar ska lära barnen första hjälpen

Ungdomar ska lära barnen första hjälpen. Detta är en viktig del av utbildningen för att barn ska kunna hantera olika situationer i livet.

Talman Roger Nordlund: Det finns orsak att se över systemet. Lagtingets kansli-kommission sätter nu ner tiden när det gäller lagtingsledamöternas dag-traktament och måltidsersättningar. Från och med förra veckan tillåts inga ut-sättningar.

Sedan lång tid tillbaka har de lagtingsledamöterna haft ett system för att ersätta sina kostnader för mat och dryck. Detta system har varit i kraft sedan många år och har fungerat bra. Men det finns vissa saker som vi måste se över för att systemet ska fungera bra även i framtiden.

Thörnroos (C) vald till ny minister

Thörnroos (C) har blivit vald till ny minister i den nya regeringen. Detta är ett stort ansvar och Thörnroos kommer att arbeta hårt för att lösa de problem som ligger frammanför oss.

Ungdomar ska lära barnen första hjälpen

Ungdomar ska lära barnen första hjälpen. Detta är en viktig del av utbildningen för att barn ska kunna hantera olika situationer i livet.

–Vi har ett förslag men innan det offentliggörs skall lagtingsgrupperna få ta ställning till det. Det säger talman Roger Nordlund (C), ordförande i lagtingets kansli-kommission, som i går behandlade lagtingsledamöternas rätt till dagtraktamenten och måltidsersättningar.

att lagtingsledamöter som bor 10 kilometer eller mer från Självstyrelsegården sedan länge har fått både reseersättning, dagtraktamenten och matpengar. Vad kommissionen kom fram till är dock ännu inte offentligt. –Vi har ett förslag, säger talman Roger Nordlund.

lagtingsgrupperna och Nordlund vill i det här skedet inte berätta vad det konkret går ut på. –Grupperna skall få en chans att titta på förslaget först. Vår avsikt är att det skall behandlas i samband med budgetdebatten och att de nya principer som antas skall träda i kraft från och med den första januari.

Från nuår
Förslaget skall nu skickas till

TITTE TÖRNROTH-SARKKINEN
titte.tornroth@nyan.ax

Språk i fokus. För att öka intresset för språk ordnar EU-kommissionen en översättningstävling den 24 november. Alla gymnasie- och yrkesskolor kan anmäla sig, men deltagarna lottas fram.

Tävla i översättning

EU ordnar för tredje året en tävling för unga språkbegåvnar. Alla elever födda år 1992 har chansen att vara med i den stora översättningstävlingen Juvenes Translatores.

ge eleverna möjlighet att använda sina språkkunskaper och prova på översättning, samt att öka deras kunskaper om konsten att översätta. Förra året deltog över 2.000 elever från nära 600 europeiska skolor. Skolorna anmäler sig på adressen <http://ec.europa.eu/translation/contest/index.htm>. De skolor som lottas ut ska lämna in namn på fem elever. Eleverna får själva välja vilket av EU:s officiella

språk de vill översätta från och till. Juryn består av yrkesöversättare från kommissionens generaldirektorat för översättning. De kommer att välja ut den bästa översättningen från varje land och vinnarna bjuds in till en prisutdelning i Bryssel. Anmälningstiden går ut den 20 oktober. EU har 23 officiella språk och mer än 60 minoritets-språk. För att uppmärksamma dem firas en språkdag över hela Europa i morgon fredag.

ANNIKA KULLMAN

Liberaler för stegvis skatteövertagande

Liberalernas medlemsmöte vill ha ett stegvis övertagande av hela beskattningen från riket. –En sådan väg kan vara framkomlig i förhandlingarna med riket och de föreslagna beskattningsformerna kan upplevas mindre kontroversiella ur ett EU-perspektiv, skriver partiet i ett pressmeddelande.

Vid ett medlemsmöte nyligen diskuterades beskattningsbehörigheten och eventuella kompetensöverföringar. Deltagarna enades om några förslag som kommer att läggas fram för diskussion på styrelsemötet den 30 september. I ett första skede skulle man arbeta för en revidering av klumpsumman. –Sedan införs behörighe-

ten för inkomstskatten och konsumtionsskatter på den så kallade B-listan i självstyrelselagen så att Åland kan överta behörigheten i egen takt, efter moget övervägande och efter att befolkningen i val givit klartecken. Det tredje steget skulle vara ett fullständigt övertagande.

Redskap
Bedömningen, menar Liberalerna, är att konsumtionsbeskattningen – de indirekta skatterna – och inkomstskatterna är de redskap som bäst kunde användas för att premiера miljövänlig konsumtion, ge förutsättningar för näringsverksamhet samt trygga den sociala välfärden. På Liberalernas höstmöte den 25 november kommer styrelsens förslag att presenteras.

ANNIKA KULLMAN

Larura Lyly, riksdagsledamotens nya assistent.

Naucér fick ny assistent

■ Riksdagsledamot Elisabet Naucér har valt pol kand Laura Lyly till ny assistent. –Laura slutför för närvarande sin avhandling för magisterexamen vid Åbo akademi, ekonomisk- statsvetenskapliga fakulteten, med huvudämnet folkrätt, skriver Naucér i ett pressmeddelande.

–Det fanns många goda sökande. Jag hade gärna denna gång anställt en av ålänningarna, men tyvärr var ingen i ett sådant skede av studierna att de kunde ta emot ett heltidsjobb. Laura Lyly, som började sitt jobb i tisdags, ser enligt pressmeddelande fram emot att lära sej mera om det självstyrda Åland som hon hittills bara studerat i teorin. (tt-s)

Barroso får fortsätta

■ Jose Manuel Barroso har utsetts till en ny period som ordförande för EU-kommissionen. Av de närvarande parlamentsledamöterna röstade 380 för Barroso. Vid onsdagens omröstning var 718 av de totalt 736 ledamöterna närvarande. (FNB)

Vilka aktier borde jag köpa?

Börja handla med aktier på op.fi !

Läs mera om tjänsterna för aktieplacering och förmåner för nya kunder på adressen op.fi/placeringstjanster. Nu lönar det sig att öppna eller överföra förvar till oss. Du får många fina förmåner.

Välkommen som kund!

Johnny Nordqvist, tel 633 365 Anders Ekström, tel 633 362

www.andelsbanken.ax • tel. 6330*

Gör om ditt vardagsrum för 200€!
Mer smak än pengar? Vi visar hur du förnyar vardagsrummet med en begränsad budget. Inspireras och tävla på www.em.com

Välkommen in och hämta vår nya katalog!

EM Åland
Dalkarby, Godbyvägen 184
Tel 32 940
www.em.com

Måndag 09.00–19.00
Tis, ons, tors 09.00–17.30
Fred 10.00–17.00
Lörd 10.00–14.00

Lito mera du.

STORT URVAL • BIFAS BEG.BILAR • BRA PRISER

Nissan Almera 1,5 Visia+ -03
medkörd 64.000 km **10.400€**

Nissan Qashqai Acenta 2,0 dci 4x4 aut. -08
medkörd 51.500 km **32.900€**

Volvo S60 2,4 140hk Titanum -03
medkörd 120.600 km **18.600€**

Audi A4 Avant 1,8T Quattro
medkörd 83.800 km-04 **23.800€**

BMW 320i coupé 110 kw 2d
medkörd 135.000 km-99 **12.900€**

Chrysler Grand Voyager 3,3 V6 aut.
medkörd 212.000 km-98 **5.800€**

Hyundai Trajet MPV 2,7 V6 aut. 7-pers.
medkörd 59.000 km-03 **16.900€**

Land Rover Discovery 3 2,7 TD V6 S aut.
medkörd 50.700 km-06 **44.000€**

Mitsubishi L200 Club Cab 2,5 DI-D Intense
medkörd 35.100 km-06 **26.900€**

Nissan Almera 1,4 GX 4d
medkörd 138.000 km-97 **3.400€**

Nissan Almera 1,8 5d Luxury
medkörd 53.204 km-05 **11.900€**

Nissan Primera 1,6 4d SLX
medkörd 116.500 km-98 **5.600€**

Nissan Primera 1,6 Si Wagon
medkörd 122.500 km-98 **5.800€**

Nissan Tiida 1,8 4d Acenta
medkörd 7.200 km-08 **17.900€**

Opel Astra 1,6i Caravan
medkörd 108.000 km-96 **3.900€**

Opel Astra 1,8 Wagon Cosmo
medkörd 30.300 km-06 **17.900€**

Peugeot 406 1,8 14d
medkörd 199.000 km-97 **2.900€**

Suzuki Baleno 1,6 Wagon
medkörd 199.000 km-00 **3.900€**

VW Passat 2,0 Highline 4d
medkörd 96.000 km-03 **13.900€**

VW Passat V6 Syncro aut.
medkörd 155.500 km-98 **8.300€**

VW Passat Variant 1,8T Comfortline
medkörd 190.000 km-04 **13.900€**

VW Polo 1,4 3d aut.
medkörd 40.500 km-06 **12.900€**

VW Touran 1,6 FSi 115 hk 6-vxl
medkörd 56.300 km-04 **16.900€**

VW Transporter 2,5 tdi skåp
medkörd 152.000 km-04 **21.500€**

Ränta 5,9%

Uppläggningsrat 150,- Faktureringskostnad 7,-

Bifa Ab Bilfirma

Vikingagränd 7, Mariefhamn, tel. 233 00
www.bifa.ax

Bilförsäljning: mån-fre 9-17, lö 11-14
Reservdelar: mån-fre 8-17
Service: mån-fre 7.45-16

Bilförsäljning direkt:
Jonny Henriksson 526 205
Eddy Söderström 526 221
Anders Boström 526 225

- Reservdelar
- Service
- Plåtverkstad
- Leasing
- Finansiering

allt

K MARKET

du behöver -ändå klöver över!

F:ma

ERIK MATTSSON

RIMMAD
GRISLÄGG

5,00 kg

Dahlmans

SOPPKÖTT
av nöt

7,50 kg

Dahlmans

GÄLLER t.o.m. onsdag 23/9

Lördagskorv
i bit, Dahlmans kg **4,90**

Rökt skinka
i bit, Dahlmans kg **11,60**

Wienerkorv
Dahlmans kg **7,80**

Kamwienerbröd
Ålandsbagarn st **0,87**

Delikatesslimpa
350 g, Ålandsbagarn (EP 5,40/kg) st **1,89**

Prostinnan ost
ca 500 g, ÅCA kg **9,90**

Majskolvar
Åländska kg **3,00**

Äppel
Åländska kg **1,49**

ÖVERÄNGS KVARN

Stenmalet hemvetemjöl
4 kg (EP 0,94/kg) pkt **3,75**

Vetemjöl
4 kg. ekologiskt (EP 1,05/kg) pkt **4,20**

Speltmjöl
1,5 kg (EP 2,50/kg) pkt **3,75**

PLUSSA -FÖRMÅN

GÄLLER från 17-20.9

Jubileums mocca
500 g, Paulig pkt **1,99**
utan Plussa-kort 2,85/pkt 2 pkt/hushåll

GODBY TEL 43 250
ÖPPET: VARD 09-20, LÖRD 09-16, SÖND 12-16
BYGGLAGRET: VARD 09-17, LÖRD 09-14, SÖND STÄNGT

Sundkarlar i stan. Del 2:

Mångsysslaren Johannes Sundström

Egentligen började vi nysta kring sundströmarna på grund av att vi hade svårt att hålla dem isär. Nu när vi "känner" båda ser vi två helt olika livsöden och personligheter träda fram. **Johan Edvard Sundström** gjorde en brant klassresa och nådde samhällets topp, snubbade och föll i förtid. Vår andra Johans liv blev långt. Ständigt sökte han nya utmaningar. Ingen syssla tycks ha varit främmande för honom. Vi kallar honom mångsysslaren.

Johan mångsysslaren var äldst i en syskonskara på sju. Fadern, **Johan Erik Sundström**, var brofogdens son i Finby i Sund, modern, **Sara Sofia Eriksdotter Sommarström**, kom ur en Föglösläkt. Familjen var framgångsrik. Johan Erik finns antecknad som dräng och torpare i Sund, som bonde i Hammarlands Bredbolstad och slutligen 1888, när äldsta sonen redan är utflugen, som murare i Mariehamn. Sara Sofia och Johan Erik hade då blivit gårdsägare på Parkgatan (Nr 16), inte långt från det hus där sonen Johan, mångsysslaren, långt senare skulle tillbringa sina sista år. Sara blev 93 år och var äldst i staden när hon dog 1930.

Då folkskolan i Sund som den första på Åland inledde sin verksamhet 1872 bodde familjen Sundström ännu i Finby och sonen Johan var 14 år. Sannolikt var han för gammal för skolbänken. Till skillnad från sin namne, den nio år äldre Johan Edvard, som hann gå i Skarpans Elementarskola före fästningens fall 1854, trädde vår Johan utan boklig kunskap ut i livet.

För oss dyker han första gången upp i egenskap av jungman på fregatten Alexander under befäl av sin namne **Johan Edvard Sundström**. Det är våren 1876. Motboken visar att karriären i handelsflottan blev jämnt en månad lång. Hans kusin **Karl Anders** hade året innan gift sig med Johan Edvards äldre syster **Edla Vilhelmina**. Kanske att mönstringen underlättades av detta släktband. Ett kvart sekel senare skulle jungmannen och kaptenen träffas som jämbördiga i Mariehamn, som handelsmän i samma bransch.

Någon sjöman blev han alltså inte. I stället tituleras han 1881 skomakare och får ett arbetsintyg för ett och ett halvt års drängtjänst i Överby. Samma år gifter han sig med **Matilda Kolisto**, som tjänat piga i Jomalaby. Inte heller som skomakare tycks han ha trivts. Den unga familjen flyttar följande år till Mariehamn och Johan blir polis. Han får 400 mark per år och dispositionsrätten till bonings- och uthusbyggnaderna samt den inhägnade gårdsplanen på förra Övernäshemmanet Mansas.

Tillvaron var mycket enkel. I Ålands Museum finns ett fotografi som Matildas och Johans son **Uno** skickat till en okänd adressat många år senare. Det visar Mansas obetydliga huvudbyggnad där det ena av fasadens två fönster är gallerförsatt. Kortets baksida har följande text:

"Mitt födelsehem var beläget på Mariiegatans södra sida mitt på Torggatan... ett av rummen tjänade som butka och farsan J. Sundström var någonsorts stadsfunktionär."

Familjen kom således att bo vägg i vägg med stadens arrest, bokstavligen talat mitt på dagens Torggatan. Vår Johans uppgift var att befrämja ordning och skick inom stadens område samt att hålla stadens arrestrum hyfsat och vårdat. Snart utvidgades hans ansvarsområde, han blev

I en tidigare artikel (Nya Åland 2 september) har vi berättat om kapten Johan Edvard Sundström. Här följer historien om en annan Johan Sundström som också växte upp i Finby i Sund. Även denna Sundström hade sitt efternamn efter en brofogde i Finby. Direkt släkt torde de dock inte ha varit.

Många yrken. Johannes Sundström som ung blickande mot framtiden. Han prövade sin lycka i 14 yrken. Fotografiet tillhör Carita Sundström-Olofsson).

förutom konstapel också folkskolans vaktmästare och stadens arbetsledare. Han kallades nu stadstjänare.

Det lilla Mansashemmet drabbades emellertid av olycka. Inom ett år dog tre av familjens barn och när det yngsta barnet, **Karl Willehard**, var ett år gammalt 1893 dog också hustrun Matilda. Karl Willehard skulle som **Carl Sundström** långt senare starta Central-Apoteket i Mariehamn.

Vid sekelskiftet 1900 hade nya arrestlokaler färdigställt i Societetshusets norra flygel. Mansas gamla bondstuga blev därefter fattighus. Johannes tid som stadstjänare var förmodligen redan avslutad och familjen hade flyttat till eget hus nere i staden. Under slutet av 1880-talet dyker vår mångsysslare allt oftare upp i stadens annaler som husbyggare och -ritare. Det är nu han börjar kalla sig Johannes i stället för Johan. Han är en av de allra första i en lång rad byggnadsentreprenörer i Mariehamn. År 1897 bygger han för sig och sin familj det vackra Hilda Hongellritade huset som fortfarande står kvar vid Södragatan 15.

Vid sekelskiftet är vår Johannes engagerad i flere företag. Han bygger en kvarn på Strandgatan (Nr 23) och i en intilliggande "Kvarngård" – som han också bygger – öppnar han affär och börjar kalla sig handlande. Samtidigt driver han Mariehamns Lantmannahandel vid Torggatan (senare Wiklunds och Varmans) med filial i Geta.

1906 säljer han Getafilialen och köper

en stor jordlägenhet i Jomala norr om staden. I fastighetsförrättningen 1907 döpte han den till Johannebo och byggde ett hus, som är K-märkt och bevarat (Bastuvägen 2). 1916 delades Johannebo-lägenheten och ytterligare ett hus uppfördes norr om det tidigare. Längre fanns en skylt med namnet Johannebo på det senare huset.

När denna del av de år 1961 inkorporerade områdena skulle döpas var det naturliga namnet Johannebo. Johannes mångsysslaren har således gett upphov till namnet på en stadsdel.

I Johannebo och senare i gården Färgars – som revs för att bereda plats för Hotell- och restaurangskolan – drev Johannes Sundström ett sadelmakeri. Behovet av sadlar på Åland var minimalt men seldan kan ju ha varit en av hans produkter.

Troligen arbetade han allmänt med läder, han hade ju också varit skomakare och skulle sluta karriären som möbeltapetserare, en passande kombination för den som serverar Mariehamnskaptenernas skinnsoffor.

År 1913 flyttade Johannes med familj till Nagu och öppnade en handel där. Flydde han måntro undan sina kreditorer som sin namne Johan Edvard? Vi hittar dock ingenting som skulle tyda på något sådant, orsaken förblir dold. Nu hann han ännu en gång, vid fyllda 60, byta yrke ett par gånger: Mellan 1916 och 1918 arbetade han som båtbyggare i Ab André & Rosenqvists båtbyggeri

och därefter fram till sommaren 1919 i A. Erikssons möbelfabrik, båda i Åbo. Enligt kyrkboken återvände han till Mariehamn i juni 1919.

Genom äktenskap blir Johannes Sundström nära knuten till skraddare Hellbergs familj – i dag närmast ihågkommen för författarinnan **Helle Hellberg**. När hustrun **Matilda** dör gifter han om sig med Hellbergs syster, sömmerskan **Ulrika Hellberg** från Nystad. I den nya familjen föds tre pojkar. När Ulrika dör 1922 gifter han sig omgående för tredje gången, nu med skraddare Hellbergs änka **Maria Theodora** från Vårdö. Familjen bor i det hus Tidhem på Strandgatan (Nr 17), som senare skulle bli **WJ Dahlmans** första korvmakeri. Detta är Johannes mångsysslarens tredje och sista adress på Strandgatan. 1926, snart 70 år gammal, köper han det vackra hus som fortfarande står kvar på gården vid Parkgatan 14. Dit flyttar han med sin stora familj.

I huset finns sönerna Uno och **Georg** och Unos vuxna son **Leo**. Fram till sin död 1930 bor här också modern **Sara**. Johannes dotter **Elin Soini**, som återflyttat från Norrmark, får också rum här. Johannes moderniserar, han installerar centralvärme och kan kommunicera med hustrun Maria genom ett talrör från källaren och han flyttar definitivt inte till Parkgatan för att njuta sitt otium. Ännu får vi se honom i några nya roller: Han tar hand om dödsbon med bouppteckningar och auktioner, i sin källare startar han ett möbeltapetseri och, som om detta inte skulle ha varit tillräckligt, han figurerar som försäkringsagent.

I motsats till sin namne J.S. Sundström tycks vår mångsysslare inte ha engagerat sig varken politiskt eller kulturellt. I Betania var han dock aktiv och som stiftande medlem och första ordförande var han med när gårdsägarna organiserade sig i Mariehamns Gårdsägareförening, en tidvis mycket inflytelserik organisation i staden.

Under sina allra sista år kunde vår Johannes, som en gång varit en av pionjärerna bland stadens byggnadsentreprenörer, på nära håll se ett nytt Mariehamn växa fram. I en aldrig tidigare – och möjligen inte heller senare – skedad byggboom uppfördes under åren 1938 och 39 fyra för våra förhållanden mycket stora stenhus: Cityhuset, Borenius, Navigationsskolan och stadshuset. Vi antar att han med intresse följde hur stadshusets murar växte på berget utanför köksfönstret.

Johannes mångsysslaren dog på Kristihimmelfärdsdagen 22.5.1941 nästan 83 år gammal. I dödsrunan beskrivs han som en outtröttligt verksam person, som i sin krafts dagar tog många initiativ och vars livsgärning präglades av förnöjsamhet och ljus optimism.

Den karaktäristiken stämmer väl med den bild vi har av Johannes Sundström, men med ett litet frågetecken för "förnöjsamhet", vi räknar dock till fjorton yrken i vilka vår mångsysslare prövade sin lycka. På Mariehamns gravgård ligger han tillsammans med sina tre hustrur. Maria överlevde honom med tio år.

FOLKE WICKSTRÖM
folke.wickstrom@aland.net

JERKER ÖRJANS
j.rorjans@aland.net

Källor: Edlund, Carl-Johan; Eriksson, Dennis; Mariehamns församling; Presentationerna av byggnaderna i Miniatyrstaden; Sundström-Olofsson, Carita; Sundström, Sven; Telefonkatalogerna för 1903 och 1908 genom Leif Johansson

Parkgatan. I det här vackra huset samlades barn och barnbarn. Förutom 6-7 vuxna ry

Södragatan. Denna vackra villa var en av Hongells ritningar. När Johannes Sundström flyttade dit, var det ett nytt hus, inte vackert hus.

Mariehamn fyller 150

■ År 2011 firar Mariehamn sitt 150-åriga jubileum. I samband med jubileet utkommer "Boken om Mariehamn" som innehåller en mängd intressanta fakta om staden nu går skribenterna, **Folke Wickström** och **Jerker Örjans**, ut med smakprov och berättelser om att komma med synpunkter.

Nyan publicerar ett urval artiklar från stadens hemsida <http://www.mariestadens.se>, där de också finns interaktivt. Via adressen <http://www.mariestadens.se/ax/dinvarhistoria> kommer man också till stadens hemsida.

Örjans och Wickström tar gärna emot ringar till texterna. Man kan ringa eller skicka epost-adresserna som finns i slutet av artiklarna. Man kan inte vill kommentera på staden. Tyck till. Kom med kompletteringar och skriv historia, uppmanar de.

Om står kvar på Parkgatan bodde Johannes Sundström och hustrun Maria under sina sista år tillsammans med. ymdes här ett möbeltapetseri och en agentur för Paasivaara margarin. Foto: FOLKE WICKSTRÖM

vid Södragatan är ritad av Hilda Hongell. Den har dock först på senare år fått det utseende som den har på ström uppförde huset för sin familj 1897 lämnade han bort allt som han såg som onödigt. Han behövde Foto: FOLKE WICKSTRÖM

0
150-årsjubileum. Till
Mariehamn” och re-
Wickström och Jer-
och inbjuder läsarna
iklar som också kan
www.nyan.ax och på
å kan kommenteras
p://www.mariehamn.
direkt till forumet på
na emot komplette-
ga dem eller använda
tet av artiklarna om
adens hemsida.
eringar. Var med och

Strandgatan. I bildens mitt kvarnen och Kvarngården på Strandgatan (Nr 23) under 1960-talet. År 1899 arrenderade Johannes Sundström mark av staden och uppförde kvarn- och boningshus. I boningshuset hade han också affär. Bilden tillhör Ruth och Torsten Danielsson

Nu börjar Röda korsets Hungerdagsinsamling

Dags igen. Frivilliga barn och vuxna hjälper till på hela Åland när det åter är dags för att samla in pengar till Röda korset. Arkivbilden är från 2007, men även i år blir det soppförsäljningen i Hammarland Kattby dock först den 25 september. Foto: JONAS EDSVIK

I dag drar Operation Hungerdagen 2009, Röda korsets största insamling, i gång på allvar. Årets tema är ”Hjälp behövs långt borta. Och nära”.

”När en katastrof inträffar behöver människor hjälp snabbt. Rent vatten, mediciner, mat och skydd. Trots att en katastrof kommer som en överraskning kan man vara förberedd.

Genom Operation Hungerdagen samlar vi in pengar till Röda Korsets Katastroffond som hjälper när katastrofen inträffar långt borta. Och nära.” skriver verksamhetsledaren för Åland distrikt **Stefan Simonsen** i ett pressmeddelande.

Över 30.000 ifjol

Förra året samlades det in rekordmycket pengar på Åland i samband med Hungerdagen, över 35.000 euro.

”Detta lyckades dels genom alla våra aktiva och frivilliga i Röda Korsets 16 avdelningar runt landskapet. Men också människor som tidigare inte haft kontakt med Röda Korset ställde upp och samlade in tusentals euro genom att stå med bössan. Vi uppmanar därför alla som har en timme eller två att ta kontakt med distriktskansliet och bli insamlare - det är ett värdefullt bidrag

till insamlingen.” skriver Simonsen.

Anmälan kan göras till telefon 528 500.

Barn hjälper

Runtom på Åland genomförs olika aktioner under de kommande dagarna, det serveras ärtsoppa och säljs annat till förmån till insamlingen. Bland de aktivaste hjälparna finns många åländska skolarbarn, som både går runt med sparbössor i byarna och ordnar försäljning för att samla in pengar.

Exempelvis säljer elever från Källbo och Pålsböle skola bakverk och grönsaker utanför Mattssons i Godby i dag och i morgon. Getaelever säljer hembakt och sjunger utanför Getaboden på fredagen och i Kvarnbo korsning står Rangsbylever och tar frivillig vägtull av bilister.

Via bank

Det går även att lämna bidrag till insamlingen direkt via banken. Konton finns på Ålandsbanken 660100-2124956, Nordea 203220-106421 eller Andelsbanken 557804-55009796.

Det går även att ringa ett donationstelefonnummer 0600-122 20, om man vill ge cirka 20 euro, eller till 0600-122 10, cirka 10 euro.

ANNA BJÖRKROOS
anna.bjorkroos@nyan.ax
tfn 528 463

Fakta/ Hungerdagen

■ För de pengar som samlades in under Operation Hungerdagen i fjol har akut nödställda fått hjälp i flera länder. Då kriget i Gaza bröt ut fick de sårade omedelbart medicinsk utrustning och vård som skaffats med de medel som finländarna bidragit med. Till de ut-satta barnfamiljer som flydde undan striderna i Sri Lanka skickades 6.000 babypaket. Till Zimbabwe levererades en hälsoklinik för att knäcka koleraepidemin och 14 hjälp-arbetare för att ta hand om de smittade.

■ Hungerdagsmedel går varje år också till att hjälpa människor som drabbats av plötsliga olyckor i Finland.

■ Operation Hungerdagen är Finlands Röda Kors största årliga insamling, i år pågår den 17-19 september.

■ Idén till insamlingen föddes år 1980 i Rödakorsavdelningen i Pälkäne. Tanken var att uppmana folk att äta mindre en dag och ge de pengar de sparar in till att hjälpa svältande. Året därpå genomfördes insamlingen Hungerdagen på riksnivå. Förra året deltog mer än 20.000 insamlare i Operation Hungerdagen och insamlingen inbringade 2,6 miljoner euro.

Källa: Hemsidan
www.hungerdagen.fi

Waldorfbarn får sommarersättning

Mariehamnsbarnen i Waldorfbarnträdgården Regnbågen har inte fått kommunal ersättning under sommaren. Det betyder att föräldrarna hotats stå för 800 euro per barn på egen hand.

Efter ett rättelseyrkande togs dock ett beslut i socialnämnden som motverkade detta.

Waldorfbarnträdgården är ett godkänt daghem inom Mariehamns stad. Ändå har man inte fått kommunal ersättning för verksamheten under fem sommarveckor i år.

Personalen bakom daghemmet lämnade in ett rättelseyrkande inför socialnämndens senaste möte där man poäng-

terade att stadsbarnen endast kan tas emot eller behålla sin plats över sommaren ifall föräldrarna själva står för ersättningen, en summa som skulle motsvara 800 euro per barn. De inskrivna barnen från Lemland, Jomala, Saltvik och Hammarland får redan ersättning från sina respektive kommuner.

Socialnämnden i Mariehamn behandlade ärendet i måndags. Nämnden beslöt att gå på Regnbågens linje vilket innebär att Mariehamns ersättning för ett barn över tre år i heltidsvård nu utgör 90 procent av kommunens årliga kostnad för barnomsorgsverksamheten. Beslutet gäller på årsbasis.

–Vi räknar med att det här ska rymmas inom budgeten utan att några tilläggsanslag be-

hövs, säger ordförande **Harriet Lindeman** (FS).

Tillägg

Socialnämnden hade dock ett tillägg i sitt beslut.

–Det är viktigt att Waldorfskolan tar ett helhetsansvar för barnen under sommaren, de kan inte omplacera dem i något annat daghem i stan. De måste se till att det finns tillräcklig barntillsyn trots att man har sommarstängt, det är något personalen måste komma överens med föräldrarna om hur ska fungera, säger Lindeman.

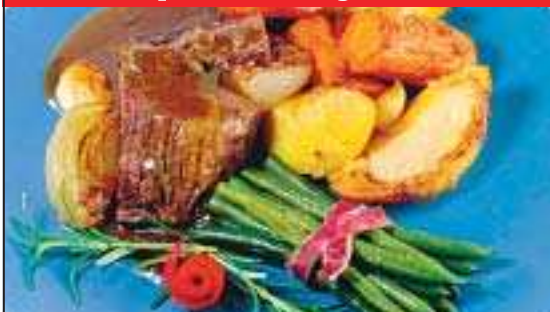
Vidare beslutade nämnden att man vill ha fortlöpande information från Regnbågen om deras verksamhet.

MALIN TILLSTRÖM
malin.tillstrom@nyan.ax

VÄLKOMMEN TILL SUPERMARKET KANTARELLEN

Supererbjudandena gäller torsdag 17 september – söndag 20 september

Supererbjudande!

INRE STEK
INHEMSK

12,90
KG

KYCKLING
SVENSK
Ekologisk, BOSARP

7,95
KG

FLÄDERBLOMS-
DRYCK
1 lit, KIVIK

1,20
ST

Supererbjudande!
CAMPING GRILLKORV
400 g

0,99
PKT EP 2,47/kg

5,00 -förmån
3 PÅS

WOK-
GRÖNSAKER
400-500 g, djupfryst,
FINDUS

Utan Plussa-kort 2,19-2,59/pås

MALET KÖTT
AV STEK
400 g, PIRKKA

Utan Plussa-kort 7,38/2 ask
Begränsning 1 sats/hushåll

5,00
2 ASK

Supererbjudande!

KAFFE

500 g, JUBILEUMS MOCCA

1,99
PKT **Utan plussakort 2,85/pkt**

Begränsning 2 pkt/hushåll

BLÅBÄRSPAJ

1,78
ST

RÄKOR SKALADE
600 g, djupfryst,
EURO SHOPPER
EP 9,98/kg

1,95
ST

Supererbjudande!
GRÖNA VINDRUVOR
Rico, ITALIEN

1,49
KG

GODISPÅSAR
JUMBO
350 g-400 g, FAZER
Utan Plussa-kort 2,29/pås

4,00
2 PÅS

ÅLKU-BRÖD
530 g, FAZER
Utan Plussa-kort 2,59/pås

2,19
PÅS

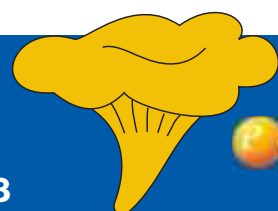
Alla supererbjudanden gäller så långt lagret räcker!

SUPERMARKET

KANTARELLEN
Nya Godbyvägen tel. 32 840

Månd-fred 9-21, lörd 9-18, sönd 10-18

för dina inköp

Tacksam. Graham Robins, projektledare på museibyrån, tog emot geväret från första världskriget från Johannes Sjövall.
Foto: MALIN LUNDBERG

Gevärsfyndet i Sund hade anor från kriget

Det gevär som hittades vid Notvikstornet i Sund tidigare i somras visade sig härstamma från första världskriget.

Tyvärr har det sedan dess byggts om och är i princip ett helt nytt vapen. Pipan är gjord för luftgevärskulor och har antagligen använts till fågeljakt. –Det har kanske legat på platsen i 40 eller 50 år, tror **Gramham Robins**, projektledare på museibyrån. Men det härstammar utan tvivel från första världskriget.

Graham Robins vill ändå inte förringa värdet av fyndet. Geväret hittades av **Johannes Sjövall** under en skolutflykt med Ytter-

näs skola och hans upplevelse är lika viktig trots att geväret inte är värt något i sig.

–Det är upplevelsen som är a och o och för en ung pojke som honom var det en spännande upplevelse, säger Graham Robins.

I museibyrån

Han tillägger att det görs många fynd och att de sällan är så spännande som man först hade hoppats på.

Geväret kommer troligen inte att ställas ut eftersom det är helt och hållet ombyggt och inte längre har något med den ryska perioden att göra. Fyndet kommer dock att förvaras i museibyråns samling. (tl)

Hjälp till vid Röda Korsets hungerinsamling 17–19 september 2009

Hungerdagen är Röda Korsets viktigaste insamlingsdag. Ålandsbagarn samt de som deltar i kampanjen skänker tillsammans 60 cent för varje såld påse "Sololin bröd" till Röda Korsets hungerinsamling.

– Med din hjälp förstås.

Tack!

Röda Korset

– Nybakat, gott, sex dagar i veckan!

Torsdagsöppet till kl. 18.00

FK^{RFM}

FastighetsKonsult

Torggatan 3. | tel 29 066 | www.fk.ax
– ledande mäklare och fastighetsvärderare –

Bostadshus vid strand – i Tengsöda, Saltvik

Huset är uppfört 1994 och tillbyggt 1997 och det är delvis uppfört i 1 ½ plan.

Bostadsytan är ca 170 m².

Nedre våningsplanet inrymmer stort kök med anslutande rymlig matplats/allrum, 2 sovrum, tvätttrum / wc, bastu och entré.

Vindsvåningen inrymmer ett allrum.

Huset uppvärms med vedeldning. Egen borrhunn.

Altan under tak mot öster.

På tomten finns en fristående varmbonat fritidsbostad, redskapsbod, växthus och vedförråd.

Tomten är 5.150 m² stor med ca 45 meter egen strand med österläge. Tomten är belägen i en östersluttande backe och huset är högt placerat med vacker utsikt över Simskälafjärden.

Visning enligt överenskommelse. Tillträde: omgående.

Utgångspris: 140.000€.

Handläggare: Roger Karlsson. Tel: 291496.

Bostadshus — i Gottby, Jomala.

Huset är uppfört 1980 i 1 1/2 plan på betongplatta. Byggnadsytan är ca 153 m² och bostadsytan är ca 120 m².

Nedre våningsplanet inrymmer allrum, kök med öppen planlösning, sovrum, hall och wc.

Vindsvåningen inrymmer 3 sovrum, allrum, klädkammare och wc. Balkong mot väster från ett av sovrummen.

Ekonomidelen inrymmer grovingång / teknikrum, klädvårdsrum, duschrum, bastu, olika förråd och varmgarage.

Huset uppvärms med vattenburen centralvärme från en jordvärmepump vilken fömyades 2009.

Tomten är 2.740 m² stor med förhållandevis ostört läge.

Förrådsbyggnad på tomten.

Ledigt omgående efter köpslut.

Visning enligt överenskommelse.

Utgångspris: 190.000€.

Förfrågningar: Roger Karlsson. Tel: 291496.

Rymligt, välskött bostadshus med bra läge vid Högbäckagatan 14 i Hindersböle, Mariehamn

Huset uppfört 1968 i ett plan jämte källarvåning inrymmande hall, vardagsrum och matsal, tre sovrum, kök, klädkammare och badrum i bostadsplanet och matkällare, grovkök/tvätttrum, bastu med vedspis, teknikrum, wc, klädvårdutrymme, gillestuga och rymligt varmgarage i källarplanet.

Stor arrendetomt om 1.092 m². Nyst installerad bergsvärmepump 2008. Huset delvis renoverat i olika etapper bla badrum renoverat i slutet på 90-talet. Husets långsidor är tilläggsisolerade och har förnyad träpanel 2002.

Teak fönster och dörrar. Plattlagd altan med västerläge.

Tillträde i februari 2010. Utgångspris: 180.000€.

Förfrågningar: Markus Fellman. Tel:291497.

Bostadshus i Kattby, Hammarland.

Huset uppfört 1978-81 i lösvirke på gjuten platta inrymmande vindfång, hall, två sovrum, klädkammare, vardagsrum, tv-rum med öppen spis, kök, grovingång/grovkök, varmgarage, pannrum, oljetank, snickarbod/förråd, matkällare, wc, duschrum och bastu. Våningsytan är totalt ca 147 m², varav bostadsdelen utgör ca 111 m².

Fristående förråd på gården. Egen tomt 1.050 m² i lungt bostadsområde och tomten planerad med gräsmattor, blommor och träd och angränsar mot ett parkområde.

Vattenburen centralvärme från oljepanna.

Tillträde i oktober 2009.

Utgångspris: 120.000€.

Förfrågningar: Markus Fellman. Tel: 291497.

Bostadshus i Lillbolstad, Hammarland.

Huset uppfört 1990-91 i 1½ plan på gjuten platta inrymmande hall, kök, arbetsrum, badrum, bastu, vardagsrum, grovkök, grovingång, pannrum, förråd och gillestuga på nedre våningen och allrum, badrum och tre sovrum på övre våningen. Vattenburen centralvärme från kombi-panna samt en fristående luftvärmepump. Totala våningsytan utgör ca 220 m², varav ca 150 m² utgör bostadsyta.

3.300 m² stor tomt med gräsmattor och planteringar.

Privat och insynsskyddat läge ca 100 m från kommunal väg. Fristående hundgård.

Utgångspris: 170.000€ 160.000€.

Förfrågningar: Markus Fellman. Tel:291497.

Intresserad av våra övriga objekt? Besök oss på www.fk.ax

Malin Lundberg

Epost: malin.lundberg@nyan.ax
Telefon: 528 462

sport

”

Det är som att han är rädd för bollen.

GLENN STRÖMBERG OM ZÜRICH S MÅLVAKT JOHNNY LEONIS
INSATS DÅ CRISTIANO RONALDO SÄTTER 4-2 FÖR REAL MADRID

Katastrofgolf ska samla pengar

GOLF. På lördag ordnar Röda korset i samarbete med Ålands golfklubb en insamlingstävling på Slottsbanan i Kastelholm. –På det här sättet hoppas vi locka folk att göra nytta för världen samtidigt som de har trevligt när de idkar sin sport, säger initiativtagaren Andreas Karlsson, beredskapschef på Röda korsets Ålandsdistrikt.

På lördag är det dags för Operation Hungerdagen, en årlig nationell insamling då Röda korset samlar in pengar till den så kallade katastroffonden, en fond ur vilken medeltas till katastrofhjälp i hemlandet eller ute i världen.

–Formerna för insamlingen varierar från år till år och vi gör allt från att gå runt med sparbössor och knacka dörr till att sälja ärtsoppa och ordna vägtullar. I år är första gången vi prövar att ordna en insamlingstävling i samarbete med Ålands golfklubb, säger Karlsson.

Karlsson berättar att lördagens tävling spelas i tvåmannalag då tävlingsformen är irish greensome. Startavgiften är 15 euro per lag.

–Pengarna går oavkortat till katastroffonden. Ålands golfklubb har varit väldigt tillmötesgående som låter oss använda Slottsbanan och som inte tar något betalt för sina tjänster, utan deras goda vilja skulle det här aldrig varit möjligt, säger Karlsson.

Satsar på golf. Beredskapschef Andreas Karlsson på Röda korset ordnar en insamlingstävling i samarbete med Ålands golfklubb på lördag. Pengarna går oavkortat till katastroffonden. Arkivfoto: JONAS EDSVIK

rig varit möjligt, säger Karlsson.

Prispengar

Lördagens tävling sponsras av flera åländska företag.

–De sponsrar en prispoäng som vinnarna sedan får äran att donera till katastroffonden.

Hur mycket pengar rör det sig om?

–Det vet jag inte ännu eftersom det droppar in nya sponsorer varje dag. Men alla pengar vi får in är hemåt eftersom vi inte har några direkta kostnader förutom personella för det här evenemanget.

Karlsson hoppas att ”Katastrofgolfen” kan bli en årligen återkommande tävling på Åland.

Behövs det sådana här nya idéer för att man ska lyckas samla in pengar?

–Vi ser ju på andra organisationer gör och hur de genomför sina kampanjer. Vi har till exempel Lions som ordnar Röda fjädern- och Rosa bandetgalan där folk satsar pengar. Vi vill också profilera oss som en organisation som man

kan ha trevligt i samtidigt som man gör nytta för världen. Den här gången vänder vi oss till golfspelare.

Är man intresserad av att delta i lördagens tävling anmäl man sig till Ålands golfklubb på telefonnummer 41 500.

MALIN LUNDBERG
malin.lundberg@nyan.ax

Sportens kom ihåg

■ **Basket Åland:** Basketträning för damer hålls måndagar 17.30-19.00 och tisdagar 19.30-21.00 på Sjömansskolan. Ansvarig tränare Joachim Torsson: 0457 3435150. Basketherrarna har träning på Sjömansskolan 20.30-22.00 på tisdagar och basket för 12-15-åringar börjar 17.00-18.00 på fredag den 11 september på Strandnäs skola. Ansvarig tränare Andrew Hagmark-Cooper: 0457 342 9202

■ **BC Clipper:** Klubbträning torsdagar 20.00-21.00.

■ **Centrerad ridning:** Träna din sits med Toini Pettersson 25-27 sept. Teori och privatlektioner. Hålls i ridhuset i Tranvik, start fre kväll. Alla ryttere och hästraser är välkomna. Info och anmälan 04570947490, midgard@aland.net

■ **Folktrace:** Nu alla folktracedigare kör vi sista deltävling på lördag. Kom ihåg parkeringen. Vi kommer att köra ett KM den 3/10 med flera svenskar som kommer och kör mot oss. Anmälan till folktrace sista deltävling görs till amk.folktrace@hotmail.com. Ni kan även ringa Maria 04573135943. Senast TORS DAG KL 18.00. Försenad anmälan dubbelavgift.

■ **JIK-volleyboll:** Träningarna för nya och gamla grupper, från 10 september, i Vikingahallen: Högstadie flickor och -pojkar måndagar och onsdagar 15.30-17.00 (kontakt 04575692259), högstadiepojkar tisdagar och torsdagar 18.00-20.00 (Jörgen Pettersson 04573135640), högstadie flickor tisdagar 18.00-20.00 (Kenneth Carlsson 04573311594), JIK dam B tisdagar och torsdagar 18.00-20.00 (Tina Danielsson 0400605891), JIK herr A tisdagar och torsdagar 20.00-22.00, JIK dam

A tisdagar och torsdagar 20.00-22.00, motionärer torsdagar 20.00-22.00 (T Wikstrand 0400791014), gymnasium och fackskolor torsdagar 18.00-20.00 och OBS i Sjömansskolan måndagar 16.00-17.30 (Micael Källman 0407510964). Se även www.jik.ax

■ **IFFK-IFF-SIF:** Klubbkamp i friidrott, omgång 4, onsdag 23 september 18.30, vid Breidablick i Finström. Terränglöpning, 1 km, för P/F 7-15 år. Anmälan senast 18.00. Vi bjuder på korv och saft.

■ **LIF/Liffarna Innebandy:** Måndagar 17.00-18.00 i Godbyhallen. Alla upp direkt så vi blir lite gäng!

■ **Mariehamns gymnastikförening:** Höstmöte 23 september 19.00 i Idrottsgårdens konferensrum. Stadseenliga ärenden. Alla medlemmar välkomna.

■ **Mariehamns gymnastikförening:** Det finns platser kvar för pojkar på tisdagar kl. 17.30. För mer info ring VL 0457-3433899 eller info@gymnastik.ax.

■ **MLK-tennis:** Vuxenkurs i tennis oberoende spelstyrka under hösten på Bollhalla. Torsdagar 18.00-19.00 eller 19.00-20.00. Start 10 september, anmälan snarast till MLK tel 23337 eller mlk@aland.net

■ **RK Sleipner:** 30+ cup lördag 19 september 15.00. Mer info i tävlingskalenden på www.sleipner.ax eller 0405762396 Marina.

■ **ÅBSK-agility:** Agilitycup, deltävling 7 söndagen 20 september 18.00 på plan i Torp. Anmäl till Jessica A. tel:

0408408611, E-post: jessica.a@aland.net Anmäl helst på förhand gärna senast lördag 19 september 18.00.

■ **ÅID-cykel:** Anmälningar till Vätternrundan 2010, 18-19 juni, senast 30 september till Kenneth Hellsten EKUM 23906 eller ÅID:s Kansli 19170.

■ **ÅID/IF Åland-friidrott:** SFI-Final i friidrott, lördag, 19 september, Wiklöf Holding Arena, Mariehamn, kl. 15.30. Funktionärerna samlas kl. 15.00. Deltagande lag: IF Åland, Esbo IF, IK Falken, IF Sibbo-Vargarna, Vasa IS.

■ **ÅID-orientering:** Åbolandskampen söndagen 27 september vid Sportkila i Sund. Första start 09.00. Anmälan till ÅID:s kansli senast fredagen 18 september 14.00 till ÅID:s kansli tel. 19170, 23190.

■ **ÅID-orientering:** Anmälan till Hanstadubbeln 19-20 september senast 10 september till kansli tel 19170

■ **ÅID-orientering:** Anmälan till Österåker och Tärnsjö 3-4 oktober senast 18 september till kansli tel 19170.

■ **ÅID-skidor:** Skidläger i Jämsjärvi-skid tunnel den 18-20 september. Anmälan görs till Bosse Ekblom tel: 0407320982 senast den måndagen den 14 september.

■ **ÅID-skidor:** ÅM på rullskidor klassisk stil söndag 27 september kl. 11.00 i Eckerö. Start och mål vid Käringsund Resort och Conference. Damer 20 km, herrar 26 km, inlines motion 26 km. Sista deltävlingen i rullskidscupen. Anmälningar till ÅID:s kansli tel. 19 170 senast onsdag 23 september kl. 16.00.

Dahlman tog tredje FM-medaljen för året

SEGLING. Mathias Dahlman och Guy Dannström seglade hem ett brons när FM i starbåt avgjordes i Helsingfors i helgen.

–Vi hade hoppats att det skulle gå bättre så klart, men jag tycker ändå det var ett bra resultat med tanke på vår förberedelse som var i närheten av ingenting, säger Dahlman.

Det var med medalj som målsättning som Dahlman och gasten Dannström åkte till FM-tävlingarna i Helsingfors. Dahlman, som hade ett guld att försvara från i fjol, ville gärna att den skulle vara av så ädel valör som möjligt.

–Men det här var första gången jag och Guy seglade starbåt tillsammans och det saknades två veckors träning och en regatta för att vi skulle ha kunnat ta upp kampen om guld, konstaterar han i efterhand.

Dahlman och Dannströms serie med placeringarna 5, 5, 3, 4, 2, 3 vittnar också om att bättre förberedelse kunde ha lett till en bättre placering.

–Vi hade en uppåtgående trend genom tävlingen, mot slutet började vi få ordning på det, säger Dahlman.

Tre FM-medaljer

Vann FM gjorde Roope Suomalainen med Eki Heinonen som

Tog FM-brons. Mathias Dahlman (bilden) och Guy Dannström tog ett brons när FM för starbåtar seglades i Helsingfors i helgen, trots att det var första gången de tävlade tillsammans i den klasse.

Arkivfoto: FREDRIK TÖRNROOS

gast, Heinonen som förra året var gast åt just Dahlman då han tog hem guld. Joni Levee och Asko Salminen knep andraplatsen.

FM-bronset var Dahlmans tredje FM-medalj i år. Tidigare har han tagit brons i drak-fm och guld i FM för 606:or.

MALIN LUNDBERG
malin.lundberg@nyan.ax

Rönnbäck vill till bättre liga

■ **FOTBOLL.** Åland Uniteds målvakt Maria Rönnbäck, hemma från Boden, uppmärksammas i tidningen Norrländska Socialdemokraten den här veckan. Där berättas om hennes och Åland Uniteds framgångar och om att Rönnbäck endast släppt in nio mål och hållit nollan i elva av 18 matcher i år.

–Det har gått över förväntan. Men försvarsspelet har fungerat riktigt bra och när alla gör sitt jobb så är det lätt att vara målvakt, säger Rönnbäck i intervjun.

ÅU-målvakten jämför topplagen i finländska ligan med mittenlag i allsvenskan och hon säger att hon i framtiden själv hoppas på spel i Sverige.

–Det är på något sätt den vägen man vill gå, till en bättre liga, säger Rönnbäck som ännu inte vet något om hur nästa säsong ser ut för henne själv.

–Jag skrev på ett ettårskontrakt och nu diskuterar vi framtiden men jag vet inte hur det ser ut nästa säsong, säger hon. (ml)

Alandia cup fullbokad

■ **FOTBOLL.** Såväl pojk- som flickklassen i Alandia cup är redan fullbokade. Enligt IFK Mariehamns hemsida är 72 pojklag och 16 flicklag anmälda och nu funderar man på att eventuellt utöka antalet lag i turneringen. Intresserade lag kan alltså ställa sig i kö och hoppas på det. (ml)

Engman med om att krossa Estland

■ **FOTBOLL.** Finlands U17-lag vann tisdagens EM-kvalmatch med klara 7-0 efter 2-0 i halvtid. Åland Uniteds Adelina Engman fanns med i startelvan och även om hon inte gjorde något av målen så var hon i högsta grad inblandad i 2-0 målet. Hon drogs ner i straffområdet, Finland tilldömdes en straff och lagkapten Nea-Stina Liljedahl satte den säkert. Engman byttes senare ut i den 79:e minuten.

Nästa match för U17 är redan i dag mot Lettland. (ml)

Nordström med när U17 mötte Estland

■ **FOTBOLL.** IFK Mariehamns Johannes Nordström ingick i startelvan igår när Finlands U17-landslag mötte Estland i en landskamp i Helsingfors. Finland vann matchen med 3-0 efter 1-0 i halvtid.

Nästa stora utmaning för U17-landslaget är EM-kvalet i Makedonien som spelas i slutet av oktober. Före det ska man också hinna med en dubbellandskamp mot Tjeckien. (ml)

DART

Darttävling på klubben tisdag 15 september, 12 deltagare

1) Kim Brandt, 2) Leonard Lindberg, 3/4) Kenneth Brunilla, 3/4) Veronica Lampén (Bästa utgång) Kim Brandt 93 poäng (Minst pilar) Kim Brandt 18 pilar (180) Sune Eriksson och Kim Brandt 1 st var

Rån, IFK och ubåt nådde riksmedia

■ Statistiken för urklipp och nyhetsträffar med sökordet Åland i rikets finskspråkiga tidningar och etermedia har registrerats för maj, juni och juli månad. I maj var det IFK Mariehamn som fick mest uppmärksamhet när 52 tidningar berättade om senaste nytt inom laget. Många noterade också bland annat statsminister **Matti Vanhanens** besök, drunkningsolyckan i Saltvik samt att Åland toppar abortstatistiken.

Följande månad, i juni, topade fyndet av det ryska ubåtsvraket från vinterkriget mediernas intressen med 62 artiklar och fyra inslag i etermedia. Vidare noterades **Janne Holmén**s beslut att lägga ner sin maratonkarriär. I juni var IFK Mariehamns framgångar i ligan åter aktuellt för tidningarna liksom mötet mot Atlético Madrid. I juli var det rånförsöket mot en värdetransport på Torggatan som nådde över flest nyhetströsklar. Det resulterade i 138 tidningsartiklar samt 25 inslag i radio och tv. IFK fortsatte synas i spalterna med 60

Uppmärksammat. Det spektakulära rånförsöket på Torggatan intresserade även riksmedia. Foto: FREDRIK TÖRNROOS

tidningsrapporter. President **Tarja Halonens** besök syntes i spalterna liksom landskapsregeringens beslut att motsätta sig slutplacering av radioaktivt avfall i både Olkiluoto och Forsmark. Annat man bland annat skrev om var när Rosellas ramp föll i vattnet, när landskapsregeringen beslöt tillåta skarvjakt och hur stormen 10 juli stoppade bland annat Silja Europa från att angöra Mariehamn. (mt)

DEBATT

Dumt förslag för Åsvägen

■ **Till** Mariehamns stad, markavdelningen. Man kan undra hur ni tänker och med vad när ni gör ett utskick på en planlösning för ombyggnad av korsningen Svibyvägen-Åsvägen två arbetsdagar före verkställandet, utan att först höra dem som närmast berörs och möjligen kan ha synpunkter på nödvändigheten och den eventuella förbättringen med detta. Att göra kurvan från Svibyvägen upp mot Åsvägen dubbelt brantare än nu och dessutom bygga en refug mitt i korsningen gör det inte lättare att komma uppför backen vintertid, då det ofta är mycket halt och inte alltid plogat och man kan behöva ha lite fart för att komma upp. Det måste också bli betydligt svårare att hålla snön borta från korsningen med en refug i mitten.

Att minska olycksrisken med detta kan knappast vara

ÖVRIGT

SVINRYGGENS DEPONI AB

Vi tar nu även emot

TRÄDGÅRDS-AVFALL

t.ex. ris, kvistar, löv m.m.

Öppethållningstider enligt överenskommelse. För närmare anvisningar och information ring tel. 32 443

Ålands landskapsregering

i samarbete med Öppna högskolan arrangerar utbildning i

plan- och bygglagen

28/10 2009 kl. 9-16 Tillståndsärenden
29/10 2009 kl. 9-16 Planläggning

Kursledare: Henrik Wickström

Utbildningen är kostnadsfri

Mer information och anmälan på www.ha.ax/open eller tel. 537711

LEDIGA PLATSER

Ålands Brand- och Räddningsförbund rf - ÅBRF

Takorganisation för de åländska brand- och räddningskårerna. Vår huvuduppgift är att utbilda de frivilliga brandkåristerna samt att skapa intresse för frivillig brandkårsverksamhet

Vår verksamhetsledare har beslutat sig för att ägna sin tid åt andra uppgifter och lämnar sin tjänst 31.12.2009. Vi söker därför nu en

verksamhetsledare

Verksamhetsledaren ansvarar för organisationsverksamhet, informationsverksamhet och ungdomsverksamhet. Du arbetar ca 20 % av heltid men kan själv disponera din tid. I arbetsuppgiften ingår att du sköter om information och kontakter till kårerna samt handleder dem. Du stöder ungdomsverksamheten som leds av ungdomsledare. Vi förutsätter att du har god insikt i brandkårernas arbete och organisation samt är god vän med datorn som arbetsredskap. I arbetet ingår kvälls- och helgarbete. Du tillträder tjänsten enligt överenskommelse senast 1 januari 2010. Din ansökan skickar du till ÅBRF, c/o ordförande Jan Lindgren, Norråker L7, 22430 Saltvik eller per e-post till jan.lindgren@aland.net. Din ansökan vill vi ha oss tillhanda **senast den 30 oktober 2009 kl 16.00**. Du kan läsa mera om förbundet på www.brandkar.ax

LEDIGA PLATSER

Mio är en av Sveriges ledande detaljhandelskedjor när det gäller möbler och heminredning. Mios vision är att inspirera kunderna och förnya sina hem och erbjuda branschens bästa service och kundbemötande.

Säljare

Till Mio Åland - Halvtid (torsdag, fredag & lördag)

- Vi söker en säljare som har förmågan att förstå kundernas önskemål och föra affärer till avslut.
- Du vill arbeta för att skapa långsiktiga kundrelationer
- Du har ett brinnande intresse för heminredning och design.
- Du har ordningsinne och datavana
- För en jämnare könsfördelning ser vi gärna kvinnliga sökanden.

Passar detta in på dig?
Skicka din skriftliga ansökan tillsammans med CV via e-post till: magnus.styrstrom@mio.se Mer upplysningar om tjänsten ring Magnus Styrstöm på telefon 317 44.

Senast 2 oktober 2009 vill vi ha din ansökan.

TelefonkatalogpÅ nätet
www.nyan.ax

KUNGÖRELSE

MARIEHAMNS STAD

Lediga platser

Överbrandman och brandman

Räddningsverket lediganslår en plats som överbrandman och en som brandman. Närmare information lämnas av räddningschef Leif Ahlqvist, tel 531480 eller bitr. räddningschef Thomas Mattsson, tel 531481.

Ansökan märkt "Brandman" sändes till Räddningsverket i Mariehamn, Elverksgatan 8, 22100 Mariehamn **senast 5.10.2009**.

Se www.mariehamn.ax >Service >Arbeta hos oss
E-post: fornamn.efternamn@mariehamn.ax

BILFRI DAG tisdagen den 22 september

Lunchunderhållning och miniklimatmässa på Sittkoff

Kl. 11.00–12.00 och 12.00–13.00
Inledande ord med politiker från staden. Monolog: Ålänningen och bilen med Matts Stenlund. Musikframträdande: Whatclub med Richard Palmer, gitarr, Kjell Dahl, kontrabas, Robert Zetterqvist, gitarr.

"Tunnelseende"
En annorlunda debatt om Föglötunneln med diskussionsledare Christian Pleijel. Panel med bl.a. politiker, tjänstemän, förespråkare och skeptiker. Plats: Alandica Kultur & Kongress, rum 301. Tid kl. 18.30.

EUROPEISKA TRAFIKANTVECKAN
www.mariehamn.ax

KUNGÖRELSE

KUNGÖRELSE

För handläggning av nedannämnda fastighetsförrättningar och vägförrättningar och i samband därmed eventuellt behövlig fastighetsbestämning hålls följande sammanträden till vilka berörda sakägare och rågrannar samt innehavare av servituts-, arrende- och annan nyttjanderätt kallas. Sakägares frånvaro utgör likväl inte hinder för verkställande av förrättningen.

ECKERÖ KOMMUN

Onsdagen 14.10.2009 kl.9.00 på kommunkansliet i Överby för vägförrättning enligt landskapslagen om allmänna vägar i landskapet Åland med anledning av gjord ombyggnad av landsväg nr 1 på sträckan Böle - Överby i Kyrkobö och Överby byar. FNr 2008-298304.(J-HT)

HAMMARLANDS KOMMUN

Måndagen 5.10.2009 kl. 9.00 för inlösen av samfärd tillandning från enheten 876-3 till sökandens Rosali Björkmans fastighet Björkudden 3:0 i Djeckenböle by. Samling på 3:0. FNr 2006-215976. (J-HT)

Tisdagen 6.10.2009 kl. 13.00 på Lantmäteribrå, Torggatan 16, Mariehamn, för klyvning av Södergård 1:4 m.fl. fastigheter i Äppelö by samt i samband därmed omkretsragång och inlösen av samfärd tillandning från enheten 876:1. FNr 2007-235965. (J-HT)

JOMALA KOMMUN

Fredagen 2.10.2009 kl.9.30 på Lantmäteribrå i Mariehamn, Torggatan 16, för styckning av det outbrutna området M606 från registerenheten Samf. Svinvallen 878:1 i Dalkarby by. Styckningsfastigheten befrias från delägarfastigheternas inteckningar. FNr 2008-288193 (MR)

LEMLANDS KOMMUN

Tisdagen 20.10.2009 kl.12.00 på kommunkansliet i Söderby för inlösen av samfärd tillandning från enheten 876:9 till Hansas 6:3 i Granboda by och i samband därmed fastställande av delägarförteckning för 876:9. FNr 2008-281272. (J-HT)

Onsdagen 21.10.2009 kl. 9.00 på kommunkansliet i Söderby för styckning av Södergård 6:24 i Norrby samt i samband därmed inlösen av samfärd tillandning från enheten 876:1. FNr 2008-281207 och 2009-302211. (J-HT)

Onsdagen den 21.10.2009 kl.12.00 på kommunkansliet i Söderby för skifte av samfällt område 878:1 och i samband därmed inlösen av samfärd tillandning från enheten 876:1 till Bertilas 3:4, Nickes 3:10 och Furusand 1:16 i Bistorp by. FNr 2008-261595. (J-HT)

SUNDS KOMMUN

Torsdagen 15.10.2009 kl. 9.00 på Museibråns platskontor Ribacka i Kastelholm för vägförrättning enligt landskapslagen om allmänna vägar i landskapet Åland med anledning av gjord ombyggnad av landsväg nr 2 på sträckan Sundby - Sportkila i Lappböle, Kastelholm, Tosarby, Domarböle och Smedsböle byar. FNr 2008-298354. (J-HT)

Mariehamn 16.9.2009

Förrättningsingenjör Jan-Henrik Törnroos (J-HT), tel. 040 8686423
Förrättningsingenjör Mathias Røsgren (MR), tel. 040 8686419

LANDMÄTERIVERKET - FAKTA OM LANDET

DEBATT

Dessa drogtester...

■ **Jaha..** god morgon, Åland! Då var det alltså dags att förbise grundlagen, barnskyddslagen och tvångsmedelslagen.

Man kunde tro att Åland befinner sig i någon sorts undantagstillstånd.

Man behöver absolut inte vara för droger bara för att man är emot masstester.

Men att systematiskt börja STÄMPLA ungdomar... i denna dynamiska(?) demokrati som Åland skall föreställa... bara för att man vill skapa någon avart av kontroll, ja det kommer bland annat att resultera i ökad alienering, missstroende och misstänksamhet

mellan alla inblandade, skyldig som oskyldig.

Även de som inte använder droger kommer att skadas på flera sätt när de under övervakning slickar på toppspinnen. De lär sig att man egentligen inte är att lita på, och att det inte är missbruk man i första hand skall vara rädd för -nej det är utfrysning ur samhället och straff från högre ort man skall akta sig för.

För det är följderna och det skall man lära sig.

Man sätter nu alltså begrepp som tillit helt ur spel och det är mycket farligt.

Man förlorar förtroendet, man förlorar dynamiken och i slutändan också poängen med den kontroll man ville uppnå.

Det är som att sätta upp övervakningskameror runt om i hemmet före man lämnar tonåringen ensam för kvällen, istället för att sätta sig ner och resonera med varandra.

Låt oss nu alla önska kontrollsamhället en riktigt God morgon.

"Integritet är att göra rätt saker även när ingen ser"

Spencer Johnson.

"Skyldig tills motsatsen har bevisats"

Opposition i stället för Lissabon

■ **Det** är fullt tillåtet för våra politiker att testa möjligheterna att komma vidare med sina EU-strävanden. Eftersom jag för egen del inte har något som helst förtroende för EU som system erbjuder jag för mina väljare (i EU-valet) och andra intresserade fortsatt serie av kritisk och aktuell EU-analys.

Det är i mångt och mycket Lissabonfördraget med sina horribla strävanden som gav oppositionen i Europa nya krafter att kämpa vidare. Europaparlamentet har nu fått ett ordentligt oppositionsparti som heter Gruppen Frihet och demokrati i Europa (EFD Europe of Freedom and Democracy Group). Den har 32 ledamöter från nio länder (systemet förutsätter minst 25 och från minst sju länder): England (13), Italien (9), Danmark (2), Grekland (2), Litauen (2), Nederländerna (1), Finland (1 Timo Soini/Sannfinländarna), Slovakien (1), Frankrike (1).

EFD består av euroskeptiska partier som:

1. motsätter sig starkt ytterligare maktöverföring från medlemsstaterna till EU
2. vill utveckla EU till ett mellanstatligt samarbete mellan suveräna stater
3. kritiserar dagens asylpolitik
4. motsätter överstatlighet (inklusive euron)

Allt detta alltså i diametralt motsatt riktning än vad Lissabonfördraget eftersträvar!

Som helhet är EFD rejält mer kritiskt än sina föregångare, vilket är i min smak. Gruppledaren är **Nigel Farage**, samma person som jag redan under valomgången hann gratulera för stormsegern i England. Hans parti förespråkar totalt avvecklande av EU. Gruppen tillåter alltså både demokratiserande och avvecklande riktlinjer. Varje ledamot har friheten att välja sin linje.

Som ålänning anser jag att

Åland borde ju arbeta i samma riktning och inse att självstyrelsen ingalunda kommer att skydda Åland mot de strävanden som Lissabonfördraget medför! Tyskland har nu insett detta, men det är naturligtvis pinsamt för hela EU-systemet. Under tiden jag förbereder mer information om saken kan var och en redan göra två saker:

1. följ EFD- ledamöternas arbete i adressen: <http://www.europarl.europa.eu/wps-europarl-internet/frd/vod/research-mep-result-list?le gislature=7&language=en&group=EFD>
2. notera finansminister **Katainens** senaste besked om hur Europas ekonomi var nära på en total kollaps i fjol (- men förstod det inte själv!) samt hur finska statens skuldbörda kommer att bli nästan 60 procent av bruttonationalprodukten (från nuvarande 44 procent), vilket närmar sig gränsen till det ohållbara!

Merja Renvall

NYANS ROS

...till **Kristine R.** i Föglöbutiken som alltid är glad, hjälpsam och verkligen passande att betjäna sina kunder!
Nöjd kund då hon finns på plats.

...ges till **Ann-Mari Pettersson** som

trots många provningar, orättvisor och fördomar från s.k. chefer, ändå är förlåtande och fördomsfri! Du har vänner som respekterar dig, som vet att du är vänlig, förstående, kunnig och medmänsklig. **Beundrare.**

...till **medicinska avdelningen** och **Modul Blå** för all den goda vård, omsorg och värme som gavs vår kära **Sten-Erik** och hans familj under hans sista dagar.

Gränslösa Haparanda-Tornio värt en resa

■ **Haparanda** och Torneå var målet när Samfundet Finland-Sverige inbjöd till höstens resa.

Vi var sammanlagt 27 pensionärer under glad och omtänksam ledning av **Lasse Zilliacus**. Han är färsk pensionär från Operan i Stockholm där han varit mångsidigt verksam som dramaturg och körmästare, gjort ett femtiotal operaöverläggningar och även vikarierat operachefen. Lasse Zilliacus, också pianist och ackompanjator, föddes i Stockholm och utbildade sig till kapellmästare vid Sibeliusakademien i Helsingfors. Han vistas gärna på Karelska näset, där familjen hade ägor före kriget.

I Haparanda stadshotell berättade kommunalrådet **Sven-Erik Bucht** en fantastisk historia om den nya mötesplatsen på riksgränsen, som går genom Torne ålv. Det är frukten av gränslöst kommunalt samarbete, så tätt att de styrande i bägge städerna myntat ett gemensamt namn: HaparandaTornio.

Drömmen är att göra gränsproblem till gränsmöjligheter.

– Gränser biter sig så lätt fast i tankar, styr och begränsar. Men vi bygger ihop vid älven! Vi låter olikheterna mötas. Det är skapande och har lett till massor av handling, sa Bucht och noterade att de två kommunerna inte frågar sina respektive stater om lov till allt banbrytande samarbete.

Det innebär att gemensamma styrelser och arbetsgrupper bereder mark för ännu mer samarbete.

Haparandas befolkning är till 80-90 procent tvåspråkig. Haparandabladet är Sveriges enda tvåspråkiga tidning. HaparandaTornio har därför byggt gemensam språkskola, på toppen av grundskolekvalitet i Sverige, och en lika högt rankad gymnasienivå. Gränsstäderna har gemensam räddningstjänst. Butikerna prismärker i både kronor och euro. Värmvattnet i Haparanda kommer från Finland. Samarbetet är okonventionellt även inom kommunalbeskattnings och idrottsevenemang.

3.600 kubik i sekunden. Kukkolaforseen är den nedre forsen i Torne ålv med högsta vattenflöde på 3.600 kubikmeter i sekunden i juni. Men här går det makligt till. På andra stranden vajar Finlands flaggor och klockan har hunnit en timme längre.
Foto: BRITT HÅKANSON

För min del/
Hasse Svensson
has.se.svensson@telia.com

Tillväxten i Haparanda var den bästa i Sverige både 2006 och 2007. Sven-Erik Bucht talar om tillväxtexplosion i den nordliga regionen Sverige-Finland-Norge-nordvästra Ryssland, en region med rekordstora naturtillgångar.

– Vår "Vision 2020" förutser bland annat livlig export via direktjärnväg Kina-HaparandaTornio! Närheten till nordvästra Ryssland är också strategiskt viktig för ekonomisk utveckling. Stockholm är inte världens mittpunkt!

Ingvar Kamprad har etablerat en stor enhet inom möbeldjant IKEA invid gränsen, som drar köpare från hela regionen. Kring IKEA har bildats ett stort handelskluster - som verkar ha tömt Haparandas gamla centrum på aktiviteter. Där finns stor kundpotential – redan före IKEA noterades 13 miljoner gränsovergångar i HaparandaTornio och antalet

bedöms nu till cirka 15 miljoner!

Tornedalen är också värd besök. Vi hann bekanta oss med Kukkolaforseen, 15 kilometer norr om Haparanda, med unikt sikfiske sommartid. Där bedrivs sommartid sikfiske med håv. Fiskemuseet ger insikt. Svenska bastuakademien förespråkar ädelt bad i olika former, där fukten och inte hettan är fitness och kultur.

Vi hann besöka en rad sevärdheter. I Kemi pekade energiske mångkunnige guiden och HaparandaTornio-entusiasten **Lennart Lindfors** inte minst ut en stilig jugendvilla, ritad av **Lars Sonck**, den enda i sitt slag i norra Finland.

Torneå hade Finlands största Alko-butik vid gränsen till i fjol, då utförelse av varan vid gränsovergång försvann och med den också butiken.

HaparandaTornio har en gemensam gränsoverskridande golfbana vid Torne älvs mynning. Där kan golfare leverera "världens längsta swing" från väst till öst, där bollen landar en hel timme senare...

Synpunkten/

Politik är en kombination av realism och visioner och totalt realistiska förhoppningar. EU-parlamentariker **Cecilia Malmström** i Dagens Nyheter 19.5.04.

Tror ni att jag vågar åka gokart med Danne?

I kväll besöker Adam Öhman politikern, företagaren och motorsportsentusiasten Danne Sundman

På Hemmaplan

18.30 19.30 21.30 22.30 23.30

” Ansvar för folkhälsan. Låter det inte som en fras, tagen ur samhällets frasherbarium? SIGNATUREN ACS I ÅBO UNDERRÄTTELSE

ledare

Harriet Tuominen
Epost: harriet.tuominen@nyan.ax
Telefon: 528 464

Försmedligt Nina Smeds

Ni ska tacka istället för racka!

Varför skäller man på bönder och skärgårdsbor? Varför detta ständiga intresse för vad de kostar och vad de får bidrag för? Skulle inte bönder och skärgårdsbor finnas skulle alla Ålands 27.000 invånare vara stadsbor, det vill säga bo i Mariehamn. Och då skulle stadsborna kunna glömma sina stora arkitektritade hus med enorma burspråk och altaner i storlek med Rättgrundet i Slemmern. Alternativet skulle vara att de stadsbor som ville ha en stor villa måste flytta utanför Mariehamns gränser och då skulle de i sin tur bli dyrare för samhället eftersom de då vill ha ersättning för att de har långt att köra till jobbet. Och så skulle de vilja ha bättre och bredare vägar till sina strandtomter. Och då skulle de inte vara: just det, stadsbor! För att slippa åka den långa vägen in till stan skulle de börja odla sin egen mat och till slut skulle de begära bidrag för att kompensera det karga klimat de måste odla sin mat i. Och vips: bönder!

Om det inte fanns bönder och skärgårdsbor skulle vi i Mariehamn bo i höghus som fyllde upp varenda kvadratmeter av stadens yta. Hopgytttrade längs Torggatan, Nygatan, Ålandsvägen, Skillnadsgatan, ja varenda gata i Mariehamn. Kanske ett runt höghus mitt i Bläckfisken? Eftersom det är en mänsklig rättighet på Åland att ha en bil, skulle trafiksituationen vara kaotisk och man skulle vara tvungen att parkera sin bil utanför stadsgränsen för att ta en buss in till centrum, där alla bor, eftersom det inte fanns parkeringsplatser. Vad skulle man då göra med bilen om man inte får köra i centrum och man inte gärna rör sig norr om Bläckfisken? Det skulle slutligen leda till att alla skulle flytta utanför stadsgränsen för att få vara i närheten av sin bil. Då skulle de vilja ha lönetillägg för obekvämt boende på grund av att samhället inte kan förse dem med parkeringsplatser i centrum. Och vips: har vi en ny bidragsgrupp!

Så, stadsbor, smakar det så kostar det. Vill ni ha era stora hus och bilar inom stadsgränsen ska ni vara glada att mer än hälften av Ålands befolkning väljer att bo någon annanstans. Det kan väl vara värt en slant. Annars är det ni som får flytta ut på åkrarna och öarna för att få rum med ekovillan med jordvärmeslingor både vertikalt och horisontellt i marken.

Till fots. Så skall man röra sig om man vill utnyttja allemansrätten att ta för sig av bär och svamp i skogen. Om vi som uppskattar allemansrätten tar hänsyn till naturen och markägaren så kan den finnas kvar länge än. Arkivfoto: ERKKI SANTAMALA

Den utnyttjade och älskade allemansrätten

Varje år dyker den upp, allemansrätten. Varje år skriver vi om den, vad rätten för alleman innebär. Och visst är den värd att skriva om, för den är bra även om en och annan går över gränsen ibland.

När folk hör av sig om allemansrätten så är det så gott som alltid för att något är på tok. Gästande båtfolk har körts bort från någon vik, fågelskådare har hotats med polis, svampplockare har kört in och parkerat på någons ladugårdsbacke. Eller ställt bilen på en skogsväg så ägaren inte kommer fram med sin traktor. Det finns många möjligheter att ställa till det om man vill.

I Nya Ålands artikel om allemansrätten i gårdagens tidning säger **Helena Blomqvist** på landskapets miljöbyrå två kloka saker. Man skall använda sunt förnuft och man skall tala med varann. Vad säger det sunda förnuftet om hur man rör sig i skog och mark? Är det förnuftigt att snedda över någons gårdsplan för att komma till skogen? Det finns uppenbarligen människor som tycker det är ok, åtminstone om de gör det själva. Men skulle de i sin tur tycka om att vilt främmande människor tog vägen över deras gårdsbacke ifall rollerna var de omvända? Det gäller att tänka sig in i inte bara sin egen situation utan också den andra partens.

Det finns markägare som betraktar det som stöld, mer eller mindre, om någon bär iväg markägarens svamp och bär från skogen.

Detta även om markägaren själv inte skulle klara av att ta vara på allt. Är det förnuftigt att titta snett på dem som ”hjälp till” om man själv får det man behöver? De ogina markägarna är lyckligtvis få. De flesta vet att bären och svampen räcker till för många fler. Och de flesta vet att just bär och svamp inte är markägarens privata egendom till skillnad från vilt och fisk. Logiken kan tyckas haltande här, men allemansrätten är ingen lag, den är det som inte står i lag. Den är en sedvanerätt med anor långt bakåt i tiden.

Problemet numera är att alla inte förstår sig på sådana saker. Man har lärt sig att det är fritt att röra sig på andras mark och att det kallas allemansrätt. Och så drar man iväg med sanden sprutande runt däckerna in på skogsvägar, där man överhuvudtaget inte har rätt att röra sig med bil. Eller fyrhjuling. Eller moped. Inte utan markägarens tillstånd. Här kunde skolan hjälpa till. För, när sedvanerätten utformades, hade folk inte bil. Inte heller andra motorfordon. Inte fanns det heller torra fina skogsvägar som man kunde köra bil på flera kilometer in i skogen. De som rörde sig i skogen gjorde det till fots och det som plockades skulle man själv bära hela vägen hem. Det satte begränsningar som gjorde att det inte behövdes så många begränsade regler.

I dag kan man köra ut tonvis med bär och svamp – om man orkar plocka så mycket. För även om man inte har rätt att köra med bil i skogen utan tillstånd så är det få som låter en sådan sak hindra sig.

Och fortfarande, det är betydligt fiffigare att bären och svampen plockas än att de blir kvar i skogen. Det mesta blir ändå kvar i skogen. Och den som vill tjäna en slant på att sälja kan väl fråga markägaren. Ofta nog blir det grönt ljus. Det är få som själva orkar tömma hela sin skog. Be om lov att plocka kommersiellt och ge gärna markägaren en korg av skörden. Då kan man vara säker på att få ta för sig också nästa år. Allemansrätten är något att slå vakt om. Den finns bara här i Norden och vi kan inte ta den för given för all framtid. Men ju bättre vi hanterar den, dess mindre anledning finns det att ändra på den.

Harriet Tuominen

KOMMENTERA LEDAREN PÅ

nyan.ax

Nya Åland

Grundad 1981. Utkommer måndag, tisdag, onsdag, torsdag och fredag. Medlem av Tidningarnas förbund. Kontrollerad upplaga 2008: 7.349 ex.

FÖRLÄGGARE

Nya Ålands Tidningsaktiebolag

ADRESS

Pb 21, 22101 MARIEHAMN
Uppgårdsvägen 6
Öppet mån-fre kl 8.30-16.15

KONTAKTER

Tfn (018) 23 444 (kl 8.30-16.15)
Nyhetstips: Ring, skicka SMS eller MMS 0457 323 4444
e-post: redaktion@nyan.ax

Nya Ålands hemsida

www.nyan.ax

Annonsavdelning och administration: fax (018) 23 450
Redaktion: fax (018) 23 449

DISTRIBUTION

Vid utebliven tidning ring Posten tfn 22 777 vard kl 7-14 övriga tider telefonsvarare.
Nya Åland: tfn 23 444 vard kl 8.30-16.15.

REDAKTIONEN

Chefredaktör & ansvarig utgivare: Nina Fellman
tfn (018) 528 441
nina.fellman@nyan.ax

Nyhetschef: Anna Björkroos/Malin Tillström
tfn (018) 528 442
redaktion@nyan.ax

Politisk redaktör: Annika Kullman
tfn (018) 528 455
annika.kullman@nyan.ax

Familjeredaktör: Patrik Dahlblom/Nina Smeds
tfn (018) 528 451

Kulturredaktör: Jan Kronholm
tfn (018) 528 466
kultur@nyan.ax

Sportchef: Johan Larsson
tfn (018) 528 462
sport@nyan.ax

ANNONSAVDDELNINGEN

Delice Lindegren
tfn (018) 528 457
annons@nyan.ax

ADMINISTRATION

VD: Stefan Norrgrann
tfn (018) 528 447
stefan.norrgrann@nyan.ax

Ekonomichef: Katrin Lindqvist tfn (018) 528 446

Prenumerationer: Margareta Sävstrand
tfn (018) 528 443
prenumeration@nyan.ax

TRYCKERI Consa Print Ab, Mariehamn, ISSN 0359-1414

PRENUMERATIONSPRISER

1.2.2009

Fortlöpande helår..... 189 €
halvår..... 97 €
kvartal 49 €

STOPPTIDER FÖR ANNONSER

Publiceringsdag	Eller text & mindre annonser	Annonser större än 600 mm	Färg annonser
Månd	fre kl 12	tor kl 14	tor kl 14
Tisd	mån kl 12	fre kl 14	fre kl 14
Onsd	tis kl 12	må kl 14	må kl 14
Torsd	ons kl 12	tis kl 14	tis kl 14
Fred	tor kl 12	ons kl 14	ons kl 14
Lörd	tor kl 14	tor kl 12	tor kl 12

Target: onsdagar kl 12.00.
Tel. 0600-9-1219. 5,05 € + lsa

Kartorna i Nya Åland är publicerade med tillstånd av Lantmäterverket. © lantmäterverket, tillstånd nr 364.

M:HAMN 02.55 L 13.45	→	ÅBO 07.00/08.15 → 13.35 → 19.15/20.15	→	M:HAMN 13.35 → 00.40 L
M:HAMN 23.55	→	H:FORS 09.55/17.00	→	M:HAMN 04.15

Passagerare utan fordon/passagerare med fordon skall vara incheckad senast 30 min. före avgång
Transport till/från Mariehamn-Långnäs reserveras med bätresan

L = Långnäs

M:HAMN 04.25 13.45 00.45 L	→	STOCKHOLM 09.30 /17.00 → 18.15 /19.30 → 06.10 /07.10	→	M:HAMN 23.45 02.50 L 13.35
-------------------------------------	---	---	---	-------------------------------------

Torggatan 14, tel 16 711 eller 0600 174552 mån-fre 8-21, lör-sön 10-18
(1,72€/besvarat samtal+alltid ins/msa)
www.tallinksilja.fi

Sthlm - Mariehamn - Tallinn	
17.45 - 00.50 10.00 - 05.00	→ 01.00 - 10.00 → 04.50 - 18.00

Check-in senast 30 min. före avgång
Torggatan 14, tel 16 711 eller 0600 174552
(1,72 €/besvarat samtal + alltid ins/msa)
www.tallinksilja.fi

ÅLANDSTRAFIKEN t o m 31.12.2009					
ROSELLA måndag-torsdag		fredag-lördag		söndag	
M:hamn	Kapellskär	M:hamn	Kapellskär	M:hamn	Kapellskär
08.00	→ 09.15	07.30	→ 08.30	12.00	→ 13.15
16.00	→ 17.30	12.45	→ 14.00	18.30	→ 19.30
15.30	→ 12.00	18.30	→ 19.30	17.30	→ 14.00
22.00	→ 19.00	12.00	→ 09.00	23.00	→ 20.00
		18.00	→ 15.00		
		23.00	→ 20.00		

Buss Sto-Kap avg från Cityterminalen 1h 50 min före fartygets avg. Buss Norrtälje-Kapellskär ca 55 min före fartygets avg. Även buss Kap-Sto (färdtid ca 1h 20 min) efter fartygets ank. Bussen går via Norrtälje.
Kontakta vår resebutik för bussanslutning till Uppsala.

Åland-Stockholm dagligen		Åland-Finland dagligen	
ÅLAND	STOCKHOLM	ÅLAND	ÅBO/H:FORS
01.10 L	→ 06.30	03.30 L	→ 07.35 Åbo
04.35 M	→ 09.40	14.25 M	→ 19.50 Åbo
09.55 M	→ 15.30	23.45 ^U M	→ 10.00 Hel
14.25 M	→ 18.55	14.10 M	→ 08.45 Åbo
14.10 M	→ 07.45	01.00 L	→ 21.00 Åbo
23.35 M	→ 16.45	04.25 M	→ 17.30 ^U Hel
07.45 M	→ 18.00		
03.20 L	→ 20.10		

M= Mariehamn L = Långnäs

1) Mariella ur trafik 6.9 kl. 09.55. Åter i trafik 18.9 kl. 17.30. Gabriella trafikerar rutten varannan dag.

Biljettförsäljning, incheckning och ombordstigning avslutas 10 min före ordinarie avgång. Bokad bil skall vara incheckad och klar att köras ombord senast 30 min före ord avgång.

VIKING LINE	Storagatan 2, tel 260 111, bokn 262 111 www.vikingline.ax
-------------	--

TORS DAG 17 SEPTEMBER 2009

| dagens ålänning |

”Sommaren kunde vara längre”

På en gräsklippare i Hammarland Postad sitter **Birger Mattsson**. Han är pensionär men har fullt upp med att sköta den stora gården varje dag. Gården heter Nybonds och har funnits i Birgers släkt sedan 1826.

Hur länge har du själv bott här?

–Jag flyttade hit när jag var nio veckor gammal. Enligt min mamma i alla fall, själv minns jag inte, säger Birger Mattsson.

Vad gör du annars på dagarna?

–Jag sköter jordbruket, jag odlar nämligen säd. Och eftersom min fru gick bort för nittion år sedan sköter jag allt annat med. Manglar, städar och lagar mat. Jag håller mig sysselsatt.

Ska du på skördemarknad i helgen?

–Ja jag brukar nog fara varje år. Jag har funderat lite på vilka gårdar jag ska fara till men inte bestämt mig än. Jag är inte ute efter något speciellt, det är roligt att bara titta och se hur folk har ordnat det

Gillar sommaren. Birger Mattsson gläds inte åt det kommande höstmörkret men ser fram emot helgens skördemarknad.

med odling och jordbruk nu för tiden. Det har förändrats mycket.

Hänger du med i diskussionerna kring LFA-stödet?

–Inte så mycket men jag följer nog utvecklingsförloppet.

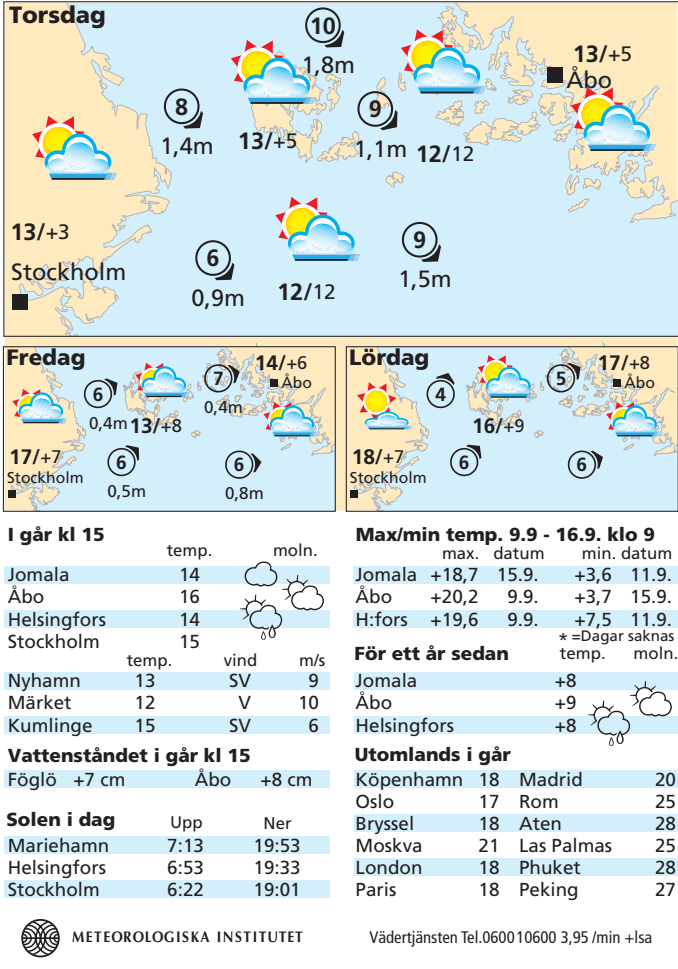
Är det skönt eller tråkigt att sommaren snart är slut?

–Jag brukar säga att sommaren borde vara en månad längre i varje ända. Jag tycker inte om mörkret. Men å andra sidan gillar jag ju årstidsväxlingarna.

Vem vill du hälsa till?

–Mina barn **Gerd Lilje** och **Ingger Persson** och deras familjer.

TANJA LÖNNQVIST
tanja.lonnqvist@nyan.ax
tfn 528 463

TIPSA 0457 313 4444

MESSA 0457 323 4444

RING 018 23444

PLOMMON-SPÄCKAD GRISKARRE

8⁹⁰ kg

Gäller tors-lör

MATHIS

VÄSTERNÄS TFN 16 220
Öppet: vard. 9-18, lörd. 9-14
www.mathis.ax

KOM OCH PROVKÖR!

YAMARIN 59 DAY CRUISER
med Yamaha FI 15

Nu på fredag 18 september kl 16-17

Passar inte tiden? Hör av dej!

KEA.fi

Varvsvägen 2, 22100 Mariehamn, tel. 22 424
Öppet: vardagar 9-17, lördagar 10-13

GULDVIVA

KOM IN OCH SE VÅRA NYA SMYCKEN!

Aroma
HANGSMYCKE

NYTT SILVERÄPPEL INFÖR SKÖRDEFESTEN.

Flöte
HANGSMYCKE

SMYCKE TILL SMÅ OCH STORA FISKARE.

VÄLKOMMEN IN UNDER SKÖRDEFESTEN!

SJÖKVARTERET, MARIEHAMN | WWW.GULDVIVA.COM

FINA TRÄDGÅRDSERBJUDANDEN

Ett urval PRYDNASBUSKAR samt alla KLÄNG- och BARRVÄXTER

-25%

ROSOR och PERENNER (gäller ej nyinkommet)

-50%

BoGrönt

Rosenblads Trädgårdsbutik
Västra utfarten tfn 23 366
ÖPPET: vard 9-17, lörd 9-14

ELDA MED PELLETS

Alla pelletskorgar och brännare (i lager)

-50%

Värmekällan
-VI VÄRMEKÄLLANISKOR-

Köpmansgatan 1 tfn 23 588
eller 0400 529 252
onsdag - fredag 11-17
(lunch 12.30-13.30)

September special!

1/2
priset på digital framkallning!
nu 0.10€
10x13/10x15

GRATIS manuell bildbehandling.
Vi gör jobbet för dig!

kan ej kombineras med andra erbjudanden

Beställ online eller via våra kiosker i butiken.

FOTO Plus!
Torggatan 1, tel 14200
www.fotoplus.ax

BÄRGARN AB

”Ring så drar vi”

21400